Integraal Waterbeleid
Bekken van de Maas

rapport

Bekkenvoortgangsrapport 2013

Maasbekken

Maart 2014

Foto's Voorblad:

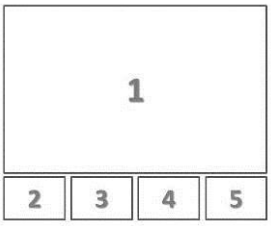

1: Herinrichting van de Beek in Nerem (© provincie Limburg)

2: Herinrichting aan de Kikbeek (© provincie Limburg)

3: Openleggen van de Beek in Vreren (© Joke Vanesch)

4: Nieuw geplaatste stuw op perceelgracht ikv waterconserveringsproject (© provincie Antwerpen)

5: Ondertekening Charter tijdens Eindsymposium Aquadra (© VMM)

Colofon

Secretariaat Maasbekken

p/a nv De Scheepvaart, Havenstraat 44, 3500 Hasselt

Telefoon: 011 29 84 28

Email: Maas-sec@descheepvaart.be

Website: www.maasbekken.be

Woord Vooraf

Beste lezer,

Naar goede gewoonte wordt jaarlijks een bekkenvoortgangsrapport over de uitvoering van de geldende waterbeheerplannen opgemaakt. Het voorliggende rapport is in vergelijking met voorgaande jaren een 'light' versie geworden. Omwille van de opmaak van het ontwerp van het tweede stroomgebiedbeheerplan (2016-2021) dat in juli 2014 in openbaar onderzoek zal gaan, werd binnen de CIW beslist om dit jaar geen gedetailleerde rapportering per actie op te nemen. Bijgevolg vindt u in dit bekkenvoortgangsrapport geen overzichtstabellen, noch een samenvattende figuur die de voortgang over de jaren weergeeft. Zoals vanouds kunt u wel een toelichting terugvinden van opmerkelijke acties en projecten die het voorbije jaar in het oog sprongen. Zo kunt u ondermeer lezen over het goedgekeurde vervolgtraject in het kader van de signaalgebieden, de afgeronde herstelprojecten op de Jeker en de Beek in Tongeren, de herinrichting van de Kikbeek en een waterconserveringsproject in landbouwgebieden opgestart in 2013. Daarnaast is niet onbelangrijk dat de nieuwe portaalsite www.waterinfo.be online is gegaan. Via deze gedetailleerde website kunnen burgers en hulpdiensten de nodige informatie vinden om te anticiperen op ondermeer nieuwe hoog- en laagwaterperiodes. In dat opzicht is ook de huidige bouw van een nieuwe weerradartoren van groot belang voor het Maasbekken.

Op het vlak van grensoverschrijdende samenwerking is er in 2013 duidelijkheid gekomen over de opvolging van de Vlaamse-Nederlandse stroomgebiedcomités, die een doorstart als werkgroepen van grensoverschrijdende wateroverleg (GoW) onder het bekkenbestuur hebben gevonden. Voor de afstroomgebieden van de Jeker, Voer, Berwijn en Geul betekent dit bovendien een grensoverschrijdend platform met de Waalse partners. Deze trilaterale samenwerking rond waterbeheer werd in 2013 ook bekrachtigd in het 'Aquadra charter'. Vanaf 2014 zullen er ook mogelijkheden zijn voor nieuwe samenwerkingsverbanden i.k.v. Europese subsidieprogramma's. In dit kader organiseerde het bekkensecretariaat samen met het Nederlandse Waterschap De Dommel eind 2013 een workshop om te komen tot een verkenning van nieuwe grensoverschrijdende samenwerkingen en projecten. Ik hoop alvast dat deze kansen optimaal benut worden.

U vindt in voorliggend rapport ook meer informatie over de werking van de overlegstructuren en een overzicht van de stappen die in 2013 werden genomen in de opmaak van het tweede stroomgebiedbeheerplan. Zo werd onder meer de gebiedsspecifieke visie en de maximale actielijst voor het Maasbekken behandeld binnen de bekkenstructuren. Ook werd een voorstel van nieuwe speerpuntgebieden besproken in 2013. Dit voorstel zal weldra mee in openbaar onderzoek gaan.
Vervolgens wordt een overzicht van de relevante beleidsbeslissingen in 2013 gegeven, met de definitieve goedkeuring van het wijzigingsdecreet Integraal Waterbeleid en de nieuwe gewestelijke stedenbouwkundige verordening hemelwater.

Tot slot moesten we in aanloop van de nieuwe plannen vaststellen dat de beken en rivieren in het Maasbekken niet slecht scoren in vergelijking met andere bekkens maar ondanks alle inspanningen nergens de kwaliteitsdoelstellingen halen; zelfs niet in de speerpuntgebieden waar tegen eind 2015 de goede toestand dient gehaald te worden. We zullen dus op alle niveaus een tandje moeten bijsteken. Deze bezorgdheid is ook vertaald in de aanbevelingen waarmee dit rapport afsluit. Een belangrijke vraag vanuit het bekkenbestuur hierbij is om eveneens werk te maken van een doorgedreven en effectief handhavingsbeleid. Door de bestaande verplichtingen te respecteren, kan de nood aan bijkomende maatregelen wellicht beperkt worden. Voor de Warmbeek werd alvast een Integraal Project opgestart met alle betrokkenen om net gebiedsgericht deze extra inspanning te leveren.

Wij wensen u alvast veel leesplezier bij dit rapport!

Herman Reynders
Voorzitter Bekkenbestuur Maas
Gouverneur Provincie Limburg

Inhoud

Inhoud 5

1 Inleiding 6

2 Uitvoering van het bekkenbeheerplan en de deelbekkenbeheerplannen 7

2.1 Rapportering 2013 7
2.2 Aanpassing, schrapping of toevoeging van acties 25
2.3 Toevoeging/aanpassing van afbakening overstromingsgebied of oeverzone 25

3 Rapportering uit de structuren 27

3.1 Bekkenbestuur 27
3.2 Bekkenraad 30
3.3 Ambtelijk bekkenoverleg en permanente kern bekkensecretariaat 30
3.4 Waterschappen 30

4 Opstap naar 2de generatie stroomgebiedbeheerplannen – bekkenspecifiek deel 31

5 Overzicht relevante beleidsbeslissingen en –documenten 33

6 Aanbevelingen 35

1 Inleiding

Artikel 50 van het decreet Integraal Waterbeleid stelt dat er jaarlijks een bekkenvoortgangsrapport moet worden opgemaakt. Het moet een geïntegreerd voortgangsverslag van de stand van uitvoering van het bekkenbeheerplan (inclusief deelbekkenbeheerplannen) zijn en een opgave bevatten van de nog te verrichten activiteiten en te nemen maatregelen ter uitvoering van het bekkenbeheerplan. Het decreet Integraal Waterbeleid legt ook de procedure voor het bekkenvoortgangsrapport vast:

- Het bekkensecretariaat maakt het ontwerp bekkenvoortgangsrapport op;
- Het ontwerp bekkenvoortgangsrapport wordt ter advies voorgelegd aan de bekkenraad;
- De algemene bekkenvergadering stelt het bekkenvoortgangsrapport vast;
- Het bekkenvoortgangsrapport wordt vervolgens overgemaakt aan de CIW en aan de voor integraal waterbeleid bevoegde minister.
- Het bekkenvoortgangsrapport wordt op het bekkensecretariaat ter inzage gelegd.

Het bekkenvoortgangsrapport is dus een operationeel instrument om de uitvoering van de het bekkenbeheerplan en de bijhorende deelbekkenbeheerplannen op te volgen. Het bekkenvoortgangsrapport bevat ook de maatregelen die nog moeten genomen worden om de plannen uit te voeren.

Het voorliggende bekkenvoortgangsrapport handelt over het zesde jaar (2013) van de planperiode van de huidige en eerste generatie bekken- en deelbekkenbeheerplannen (2008 – 2013). Basis voor het opstellen van het bekkenvoortgangsrapport zijn de gegevens inzake planning en uitvoering van de acties aangeleverd door de verschillende initiatiefnemers.

Het bekkenvoortgangsrapport schetst diverse aspecten in verband met de uitvoering van de bekken- en deelbekkenbeheerplannen. Hierbij wordt de focus gelegd op een aantal zwaartepunten en aandachtspunten die betrekking hebben op de voortgang van acties in het Maasbekken. De rapportering over de voortgang van de acties gebeurt enerzijds vanuit een thematische benadering, overeenkomstig de in het (deel)bekkenbeheerplan vastgestelde thema's. Anderzijds wordt in een aantal specifieke gevallen gekozen voor een gebiedsgerichte rapportering. Met name in het geval van een gebiedsgerichte rapportering wordt er zoveel mogelijk gestreefd naar een integratie van het bekken en de deelbekkens, waarbij zowel acties uit het bekkenbeheerplan als uit het deelbekkenbeheerplan in dezelfde context belicht worden.

Naast een weergave van de stand van zaken van de acties wordt een vooruitblik gegeven over de verdere planning op korte termijn voor de uitvoering van de acties uit het (deel)bekkenbeheerplan.
Het bekkenvoortgangsrapport rapporteert ook over de werking van de bekken- en deelbekken-structuren. Er wordt ondermeer een kort overzicht gegeven van de uitgebrachte adviezen (cfr DIWB Art. 27 §2) door het bekkenbestuur in 2013. Zowel bekkenspecifiek als op Vlaams niveau wordt een overzicht gegeven van recente beleidsontwikkelingen. Tenslotte worden enkele aanbevelingen meegegeven. Alle informatie over de bekkenstructuren en de documenten waarnaar het bekkenvoortgangsrapport refereert, zijn terug te vinden op www.maasbekken.be. De deelbekkenbeheerplannen kan u raadplegen op de websites van de provincie Antwerpen (http://www.provant.be) en de provincie Limburg (http://www.limburg.be).

Het voorliggende bekkenvoortgangsrapport werd besproken op het ambtelijk bekkenoverleg Maasbekken 07/03/2014, schriftelijk geadviseerd door de bekkenraad van het Maasbekken (29/04/2014) en vastgesteld door de algemene bekkenvergadering van het Maasbekken op 31/03/2014.

2 Uitvoering van het bekkenbeheerplan en de deelbekken-beheerplannen

In onderstaande tekst vindt u meer uitleg over de stand van zaken van de uitvoering van het bekkenbeheerplan en de deelbekkenbeheerplannen. Een aantal acties waarvoor in 2013 belangrijke stappen werden gezet, worden toegelicht.

2.1 Rapportering 2013

Enkele acties en markante projecten binnen het Maasbekken worden hier nader toegelicht binnen de themagerichte omkadering van de waterbeleidsnota. Sommige projecten hebben betrekking op meerdere krachtlijnen, maar zijn niettemin maar onder één thema vermeld. In een aantal specifieke gevallen wordt gestreefd naar een gebiedsgerichte rapportering, waarbij zowel acties uit het bekkenbeheerplan als uit het deelbekkenbeheerplan geïntegreerd in dezelfde context belicht worden.

2.1.1 Acties in de kijker

1) Wateroverlast en watertekort voorkomen

Deze krachtlijn omvat o.a. acties in kader van bescherming tegen schade ten gevolge van wateroverlast en watertekort en acties onder het concept 'vasthouden - bergen – afvoeren'.

A1: Evaluatie naar effectief huidig bodemgebruik (en mogelijke alternatieven met betrekking tot bestemming) voor een aantal zones gelegen in actueel of potentieel waterbergingsgebied of in waterconserveringsgebied

Initiatiefnemer: Bekkensecretariaat

Signaalgebieden zijn in de bekkenbeheerplannen aangeduide nog niet ontwikkelde gebieden met een harde gewestplanbestemming (woongebied, industriegebied,...) die kunnen overstromen of als een natuurlijke spons fungeren.
Voor 4 signaalgebieden in het Maasbekken werd in 2012 een voor het watersysteem gewenst ontwikkelingsperspectief goedgekeurd door het bekkenbestuur. In 2013 werden geen nieuwe signaalgebieden behandeld binnen de bekkenstructuren van het maasbekken. Wel werd door de Vlaamse Regering een vervolgtraject uitgewerkt.

Op 29 maart 2013 keurde de Vlaamse Regering een conceptnota goed voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in gebieden met een hoge overstromingskans die in de aanlegplannen een harde bestemming hebben en die nog niet ontwikkeld zijn. Hierbij wordt vertrokken van de in de bekkenbeheerplannen afgebakende signaalgebieden, waarbij deze aanvullend getoetst worden aan de overstromingsgevaarkaarten en het huidige gebruik en waarbij de potenties voor toekomstig gebruik in kaart worden gebracht.
Bedoeling is voor de gebieden waarvan de huidige, nog niet ontwikkelde bestemming incompatibel is met hun waterbergend vermogen een bewarend beleid (stand still via instructies) en proactief beleid (herbestemming of voorschriften) te voeren. Voor de gebieden waarvan de bestemming compatibel blijft met het waterbergend vermogen, wordt dit waterbergend vermogen gewaarborgd via adaptief bouwen en voorwaarden in de watertoets. Op deze manier is de doorwerking van de werking rond signaalgebieden gegarandeerd.

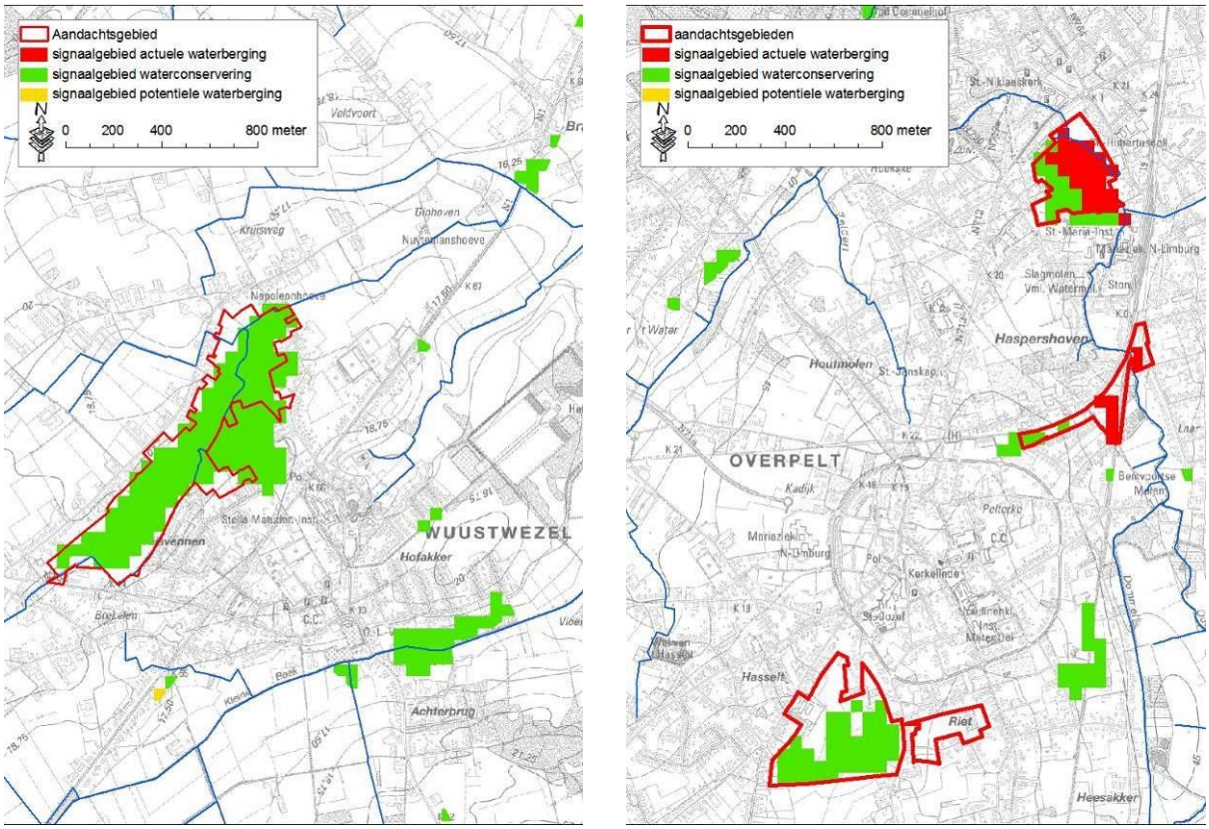

Figuur 1: Situering van de signaalgebieden die goedgekeurd werden door het bekkenbestuur in 2012. In 2013 werd voor deze viersignaalgebieden een vervolg goedgekeurd.

De Vlaamse Regering gelaste hierbij de Vlaamse minister, bevoegd voor leefmilieu en het waterbeleid, in de loop van 2013 de eerste reeks signaalgebieden ter beslissing aan de Vlaamse Regering voor te leggen en een tweede reeks in de eerste helft van 2014. De voorbereiding gebeurt door de CIW.

- Reeks 1: Op 24 januari 2014 keurde de Vlaamse Regering de beleidsopties (bijkomende maatregelen of nieuwe functionele invulling) en initiatiefnemer voor de verdere ontwikkeling van 37 signaalgebieden in de bekkens van Dender, Bovenschelde, Benedenschelde, Demer, Nete en Maas goed. De signaalgebieden van IJzer, Brugse Polders, Leie en Dijle-Zenne werden goedgekeurd door de CIW op 12/12/2013.
- Reeks 2: betreft signaalgebieden goedgekeurd door de bekkenbesturen in 2013 en bevat geen signaalgebieden in het Maasbekken.
- Reeks 3: In de loop van 2014 wordt een laatste lijst van signaalgebieden geselecteerd waarvoor een nieuwe functionele invulling zinvol is in functie van het behoud van het waterbergend vermogen. Hiervoor zal binnen de bekkenstructuren een analyse gebeuren waarbij meteen voorstellen van vervolgstappen voorbereid worden in lijn met de conceptnota en omzendbrief signaalgebieden.

De Vlaamse Regering gelastte bovendien de Vlaamse minister, bevoegd voor het Leefmilieu en het Waterbeleid in samenwerking met de Vlaamse minister bevoegd voor Ruimtelijke Ordening en de Vlaamse minister bevoegd voor Mobiliteit en Openbare Werken een ontwerp van gezamenlijke omzendbrief voor bewarend beleid in signaalgebieden uit te werken. De ontwerp omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” werd goedgekeurd door de CIW op 07 mei 2013, goedgekeurd door de Vlaamse Regering van 28 juni 2013.

Alle informatie en de beslissingen van de Vlaamse Regering van 24 januari 2014 per signaalgebied kunnen geraadpleegd worden via het geoloket signaalgebieden op onze website.
Samengevat voor de vier signaalgebieden in het Maasbekken:

MAA_01: WUG Geenhofloop (Wuustwezel)
Voor signaalgebied MAA_01 beslist de Vlaamse Regering *"akte te nemen van het feit dat er geen vervolgtraject nodig is en de bevoegde instanties te gelasten de voorwaarden uit de ontwerp-startbeslissing door te vertalen bij de toepassing van de watertoets"*
Het signaalgebied kan vanuit het watersysteem in aanmerking komen voor verdere ontwikkeling. Bij een eventuele verdere aansnijding van het gebied neemt de gemeente het initiatief om het watersysteem, en in het bijzonder het waterconserverend karakter, maximaal te integreren in een visie voor het volledige gebied om aldus de watertoets te doorstaan.
Er wordt op gewezen dat om de watertoets te doorstaan, bij aansnijding van het gebied in functie van woonontwikkeling het watersysteem moet meegenomen worden als structurerend element (natste laagst gelegen zones inzetten als groenzone) en een globaal ontwerp (inrichtingsvoorstel of RUP voor het gehele gebied) aangewezen lijkt waarbij ook de bijkomende impact van ontwikkeling opgevangen wordt met extra infiltratie en buffering in open (collectieve) systemen.

Voor de 3 signaalgebieden in Overpelt-Neerpelt beslist de Vlaamse Regering *"de initiatiefnemer van de lopende planprocessen te gelasten om de conclusies van de ontwerp-startbeslissingen te integreren in het verdere planningsproces".*

MAA_01: Vondersbroek (Overpelt, Neerpelt)
Een nieuwe functionele invulling van het gebied wordt gerealiseerd via een provinciaal RUP voor het hele signaalgebied in het kader van het lopende afbakeningsproces van het kleinstedelijk gebied Neerpelt-Overpelt, waarbij de overstromingskans richtinggevend is (cfr. omzendbrief) voor het vastleggen van de begrenzing tussen zones die gevrijwaard worden van bebouwing, waar overstromingsvrij gebouwd moet worden en waar beperkte randvoorwaarden voor bebouwing kunnen volstaan.
In afwachting van de inwerkingtreding van dit RUP, kunnen de uitbreidingsplannen voor de WICO-scholencampus op de locatie (buiten de zone met hoogste overstromingskans) en onder de voorwaarden zoals geformuleerd door VMM uitgevoerd worden. Binnen de rest van het gebied moet elke ontwikkeling in overeenstemming zijn met het algemeen beoordelingskader van de omzendbrief.

MAA_05: WUG Donkerstraat (Overpelt, Neerpelt)
Een nieuwe functionele invulling van het signaalgebied wordt gerealiseerd via een provinciaal RUP in het kader van het lopende afbakeningsproces van het kleinstedelijk gebied Neerpelt-Overpelt waarbij zone C (de driehoek tussen Donkerstraat, Spoor en Oud Spoor) een open ruimte bestemming krijgt . Voor de percelen aansluitend bij het bestaand woongebied aan de Donkerstraat kunnen beperkte mogelijkheden voor overstromingsvrij bouwen onderzocht worden. De overstromingskans is hierbij richtinggevend (cfr. omzendbrief) voor het vastleggen van de exacte begrenzing tussen de zone die gevrijwaard moet worden van bebouwing (merendeel) en waar overstromingsvrij gebouwd kan worden (beperkt).
Zone B (de zone langs de Dommel) krijgt op de laagst gelegen gedeelten een open-ruimte-invulling en voor de rest voorwaarden met betrekking tot overstromingsvrij bouwen die worden opgenomen in de stedenbouwkundige voorschriften. De overstromingskans en overstromingsdiepte zijn richtinggevend (cfr. omzendbrief) voor het vastleggen van de exacte begrenzing tussen de zone die gevrijwaard moet worden van bebouwing (beperkt) en waar overstromingsvrij gebouwd kan worden.
In afwachting van de inwerkingtreding van dit RUP moet elke ontwikkeling van het gehele gebied in overeenstemming zijn met het algemene beoordelingskader van de omzendbrief.

MAA_06: WUG Boelenstraat – De Riet (Overpelt)
Het signaalgebied komt vanuit het watersysteem in zijn geheel in aanmerking voor bebouwing mits beperkte randvoorwaarden:
o geen daling van de grondwaterstand;
o geen drainerende grachten;
o geen kelders;
o enkel ophogingen met infiltrerend zand;
o verplicht gebruik van waterdoorlatende verhardingen;
o infiltratie en buffering voorzien in open systemen;
o geen significante lozing op de riolering;
o bij de inrichting van het gebied wordt gevraagd een collectieve open groen- en infiltratiezone te voorzien ter hoogte van de vallei van de Grote Zeldert met uitbouw grachtenstelsel in tegenhelling of vlak ter optimalisatie an infiltratie.
De hierboven vermelde randvoorwaarden kunnen meegenomen worden in een planningsproces, zoals het lopend afbakeningsproces van het regionaalstedelijk gebied Bipool Neerpelt/Overpelt waarbij bovendien de vallei van de Grote Zeldert maximaal wordt ingezet voor infiltratie en waterconservering.

Actie 2.1.6.1: Veerkrachtig waterlopenstelsel tegen wateroverlast - Overstromingen (deelbekken Jeker en Heeswater)
Initiatiefnemer: provincie Limburg

In kader van het Europese Aquadra project werden er 7 automatische peilmeetpunten geïnstalleerd. Door de installatie van deze automatische peilmeetpunten kunnen de waterstanden vanop afstand geraadpleegd worden. Daarnaast zullen de waterbeheerders en hulpdiensten ook via automatisch verstuurde SMS-berichten tijdig geïnformeerd worden wanneer het waak- of alarmpeil van een waterloop of wachtbekken bereikt wordt. Hierdoor kan er tijdig ingegrepen worden om nakende overstromingen tot een minimum te beperken. In Tongeren werden op de Beek en Ezelsbeek en in de wachtbekkens van Rutten en Diets-Heur 4 peilmeetpunten geïnstalleerd. Meer stroomopwaarts op deze 2 waterlopen werden in Xhendremael (Wallonië) 2 extra meetpunten geplaatst om tijdig geïnformeerd te worden over de vulling van de wachtbekkens in Rutten en Diets-Heur (Tongeren). In samenwerking met het Waterschap Roer en Overmaas werd er ook één peilmeetpunt op de Gulp in Voeren geïnstalleerd zodat de waterbeheerder in Nederland (Waterschap Roer en Overmaas) tijdig geïnformeerd wordt bij hoge waterstanden op de Gulp. Deze meetinstallaties werden in de eerste helft van 2013 door een aannemer geïnstalleerd.

De waterstanden kunnen geraadpleegd worden via de website www.waterinfo.be.

Figuur 2: Peilmeetpunt op de Ezelsbeek, afwaarts het wachtbekken in Rutten (Tongeren)

Nieuwe portaalwebsite www.waterinfo.be is online

Initiatiefnemers: Vlaamse Milieumaatschappij en het Waterbouwkundig laboratorium

De Vlaamse waterbeheerders lanceerden waterinfo.be, een nieuwe en gedetailleerde website waar burgers en hulpdiensten alle actuele informatie over overstromingsrisico, getijden, neerslag en droogte kunnen vinden. De portaalsite waterinfo.be is technologisch zeer vooruitstrevend en bundelt info die nu nog op verschillende websites staat zoals overstromingsvoorspeller.be, waterstanden.be, hydronet.be… De homepage kan zo ingesteld worden dat de actuele toestand voor een bepaalde buurt, specifieke regio of voor heel Vlaanderen te zien is.
Op vraag van minister van Leefmilieu Joke Schauvliege (bevoegd voor onbevaarbare waterlopen) en minister van Openbare Werken Hilde Crevits (bevoegd voor bevaarbare waterlopen) hebben de Vlaamse Milieumaatschappij, het Waterbouwkundig Laboratorium (Departement Mobiliteit en Openbare Werken), Waterwegen & Zeekanaal NV, nv De Scheepvaart en het Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust de handen in elkaar geslagen. Het resultaat van die samenwerking is www.waterinfo.be

Alle actuele waterstanden en voorspellingen voor de bevaarbare en onbevaarbare waterlopen in Vlaanderen, van de Kust tot aan de Maas, en voor de Noordzee, zijn nu op één website beschikbaar. Waterinfo.be biedt ook de metingen van de grensstreek rond Vlaanderen aan. Zo zijn metingen uit Brussel, Wallonië en Frankrijk raadpleegbaar.

Daarnaast biedt waterinfo.be de overstromings- en hydrografische kaarten aan die gebruikt worden voor de watertoets. Dit is een instrument waarmee de overheid die beslist over een vergunning, een plan of een programma inschat welke impact ervan is op het watersysteem. Je vindt op de website ook de nieuwste overstromingsgevaarkaarten die kopers en verkopers van gebouwen en woningen kunnen raadplegen om de overstromingsgevoeligheid van het vastgoed te kennen. Bovendien zijn alle historische metingen van waterstanden, debieten of neerslag voor iedereen te downloaden.

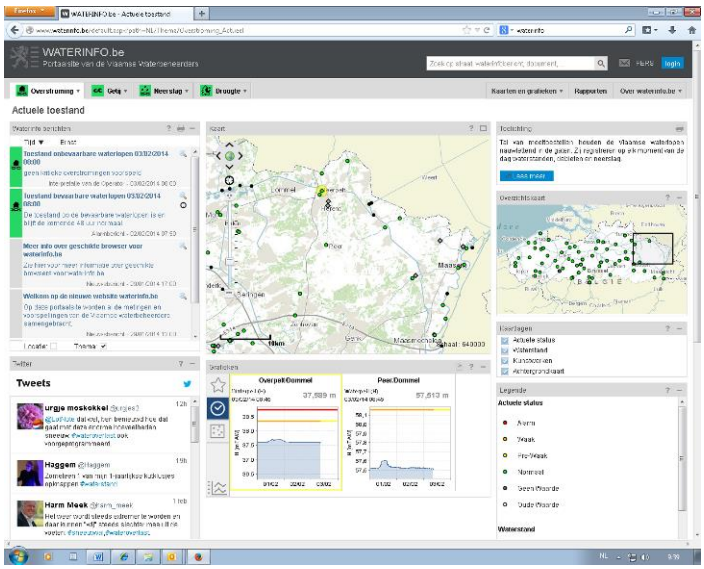

Figuur 3: De nieuwe portaalsite www.waterinfo.be is sinds januari 2014 operationeel.

Er is bovendien een aparte website gereserveerd voor hulpdiensten: pro.waterinfo.be. Waterinfo.be moet steeds bereikbaar zijn voor de hulpdiensten. Zeker in een crisissituatie wanneer ook heel wat verontruste burgers de website bezoeken. Geregistreerde, professionele gebruikers komen na aanmelden terecht op een aparte website die gereserveerd is voor de hulpdiensten en niet belast wordt door grote bezoekersaantallen. Door de extra functionaliteiten kunnen de hulpdiensten

hun gebied nog beter bewaken. Hierbij hoort een Impactanalyse bij overstroming. Dit is een inschatting van het aantal gebouwen dat vermoedelijk met wateroverlast te kampen zal krijgen in een bekken. Dit geeft een indicatie van de ernst van de overstroming. Professionele gebruikers krijgen ook toegang tot de permanentienummers en -kanalen van de verschillende waterbeheerders.
Via handige instructiefilmpjes wordt iedereen wegwijs gemaakt op de site. Om de professionele gebruikers (waterbeheerders, hulp- en crisisdiensten, brandweer,..) goed te informeren over het gebruik van de site worden in maart 2014 in elke Vlaamse provincie opleidingen georganiseerd.

Overstromingsgevaarkaarten en overstromingsrisicokaarten beschikbaar

De overstromingsgevaarkaarten en overstromingsrisicokaarten die de CIW op 10 oktober 2013 goedkeurde kunnen sinds kort ook geraadpleegd worden. In uitvoering van de Overstromingsrichtlijn dienden de lidstaten deze kaarten immers tegen 22 december 2013 ter beschikking te stellen van het publiek. Ook deze kaarten zullen terug te vinden zijn op de portaalsite www.waterinfo.be

BVR2011_05: Installatie van een weerradartoren voor het verfijnen van de overstromingsvoorspeller

Initiatiefnemer: Vlaamse Milieumaatschappij

In 2013 werden alle procedures afgewerkt voor de bouw van een weerradartoren op het militaire domein van Houthalen-Helchteren. De Vlaamse Milieumaatschappij start begin 2014 met de bouw en eind 2014 wordt de radar ingeschakeld om meer extreme weersomstandigheden beter en sneller te kunnen inschatten en daarop te anticiperen. Voor de VMM is het nuttig om de berekeningen van de overstromingsvoorspellingen te verfijnen. De radar die in Houthalen-Helchteren gebouwd wordt, is van het type 'dual polarisation'. Hierbij worden twee loodrecht op elkaar georiënteerde golven uitgezonden. Daardoor krijgen we meer informatie over de neerslag, zoals de grootte en de vorm. Uit deze gegevens kan achterhaald worden onder welke vorm de neerslag valt (regen, sneeuw, hagel). Momenteel zijn er al twee weerradars in Vlaanderen actief: Zaventem (Belgocontrol) en Jabbeke (KMI). Met de bouw van deze radar wordt de dekking in het oosten van Vlaanderen, met ondermeer het Maasbekken gegarandeerd, maar ook delen van Wallonië hetgeen van belang is voor voorspellingen voor de Jeker en de Berwijn. De radar zal eind 2014 worden geïntegreerd in het Europees radarnetwerk Eumetnet/OPERA. Dit netwerk telt bijna 200 radars verspreid over 30 verschillende landen. Het netwerk maakt het mogelijk om regenbuien over de landsgrenzen heen te monitoren.

BVR 2012_01: Verlaging van de uiterwaarden te Booien–Veurzen–Bichterweerd-Zuid en te Meeswijk–Molenveld-Groeskens

Initiatiefnemer: nv De Scheepvaart

In 2013 werd de project MER voor het verlagen van de uiterwaarden te Booien-Veurzen-Bichterweerd-Zuid en Meeswijk-Molenveld-Groeskens opgesteld. In december 2013 mocht het publiek de gebundelde kennisgevingsnota van het ontwerp project MER inkijken en opmerkingen geven. De project-MER zal hoogstwaarschijnlijk medio 2014 worden goedgekeurd.

Nieuwe Vlaams-Nederlandse intentieverklaring voor de Gemeenschappelijke Maas

Na de overstromingen van de Maas in 1993 en 1995 voerden Vlaanderen en Nederland samen grootschalige werken uit om de inwoners beter te beschermen tegen wateroverlast. Sinds 2007 is aan Vlaamse zijde de Zuidelijke Maas aanzienlijk verruimd. Zowel in Nederland (Eijsden, Maastricht, Borgharen, Itteren) als in Vlaanderen (Smeermaas, Herbricht, Kotem) is de hoogwaterstand met

enkele decimeters gezakt, lokaal tot zelfs 60 cm. Hierdoor wordt het overstromingsrisico in Zuid-Limburg gevoelig verminderd.

De werken werden voornamelijk op Vlaams grondgebied uitgevoerd met Nederlandse middelen voor een totale kostprijs van 5 miljoen euro. Tegelijkertijd werden enkele honderden hectaren natuurgebied gecreëerd. Het natuurgebied maakt deel uit van het grensoverschrijdende Rivierpark Maasvallei.

Op 4 september 2013 werd de jarenlange samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen gevierd door de Nederlandse minister van Infrastructuur en Milieu Melanie Schultz Van Haegen en Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken Hilde Crevits. Beide ministers ondertekenden een nieuwe Vlaams-Nederlandse Intentieverklaring voor de uitvoering van werken aan de noordelijke Gemeenschappelijke Maas.

2) Water voor de mens

Deze acties hebben o.a. betrekking op het bevorderen van de scheepvaart, het bestendigen van de inspanningen van landbouw en industrie, acties i.k.v. onroerend erfgoed, watergebonden recreatie en water voor de gezinnen.

Actie A27: Baggeren van het kanaal Dessel-Turnhout-Schoten om een diepgang van minimaal 2,10m te verzekeren.

Initiatiefnemer: nv De Scheepvaart

In 2013 werden de baggerwerken op het kanaal Dessel-Turnhout-Schoten afgerond. Bij deze werken werd een totaal volume van ongeveer 280.000m³ specie gebaggerd.

De vaargeul is nu over de totale lengte van het kanaal opnieuw bevaarbaar met een diepgang van 2.1 meter. Dit zal het scheepvaartverkeer op het kanaal Dessel-Turnhout-Schoten zeer ten goede komen.

3) De waterkwaliteit verder verbeteren

Dit thema heeft o.a. betrekking op het voorkomen van verontreiniging van oppervlakte- en grondwater, sanering van verontreinigde waterbodems en het nastreven van een goede ecologische kwaliteit van waterlopen

A48–A52 / A54 – A64 / A66 / A68 – A70: Bouwen van RWZI's, uitvoeren van bovengemeentelijke saneringsprojecten en verder opmaken en uitvoeren van het optimalisatieprogramma voor de bovengemeentelijke waterzuiveringsinfrastructuur in het Maasbekken

Initiatiefnemers: VMM, NV Aquafin

Teneinde de opgelegde waterkwaliteit in onze waterlopen te behalen wordt de gemeentelijke en bovengemeentelijke saneringsinfrastructuur gestaag verder uitgebouwd en gerenoveerd binnen het Maasbekken. Jaarlijks wordt er door het Vlaamse Gewest een optimalisatieprogramma voor de bovengemeentelijke infrastructuur opgesteld, dat vervolgens ter uitvoering wordt opgedragen aan Aquafin NV. Binnen het Maasbekken is de rioleringsgraad relatief hoog en ligt de nadruk enerzijds op renovatie van verouderde RWZI's en leidingen en anderzijds op afkoppelingsprojecten en optimalisatieprojecten.

Onderstaande tabel geeft voor de verschillende deelprojecten van de beschouwde Aquafin acties de stand van zaken in december 2013, incl. de laatste raming van het project.

Tabel 1: Stand van zaken van bovengemeentelijke rioleringsprojecten

BBP Actienr	Aquafin project	Omschrijving	Gemeente	actuele raming	Status
A48	20267	RWZI Moelingen	Voeren	1.708.552 €	Uitgevoerd: opgeleverd december 2011
A50	20702	RWZI Teuven	Voeren	1.118.124 €	TP goedgekeurd, bouwvergunning verkregen. Bouw voorzien 2014
A51	20726A	KWZI Voeren - Veurs	Voeren	115.714 €	Uitgevoerd
A52	21832	Aansluiting bedrijf Beckers op RWZI Bocholt	Bocholt	357.800 €	TP goedgekeurd
A54	20082	Verbindingsriolering Boyen	Dilsen-Stokkem	0 €	stopgezet
A54	21817	Pompstation Heirstraat - 1¡ fase optimalisatie.	Maasmechelen	1.116.147 €	Uitgevoerd
A54	21934	Bergingsbekken Heirstraat - fase 2 optimalisatie.	Maasmechelen	1.958.155 €	Uitgevoerd
A55	21044	Bergingsbekken Eisden-Vucht	Maasmechelen	4.864.756 €	Uitgevoerd
A56	21074	Aansluiting Essenhoek	Essen	1.286.128 €	**Uitgevoerd**
A57	21164	Effluentleiding Maatheide	Lommel	1.168.416 €	TP goedgekeurd
A57	21677B	Aansluiting DWA Maatheide	Lommel	619.170 €	TP goedgekeurd
A58	20638	Bergingsbekken collector Bosbeek (overstortleiding Gommerstraat)	Opglabbeek	1.101.671 €	Uitgevoerd; Def.Opgeleverd in 2011
A58	21489	Optimalisatie verbindingsriolering Javanastraat	Maaseik	1.921.916 €	TP goedgekeurd
A58	21535	Pompstation en persleiding Weertersteenweg	Maaseik	247.792 €	Uitgevoerd Opgeleverd in 2011
A58	21755	Optimalisatie 91105 - Verlengen persleiding tot RWZI Neeroeteren.	Maaseik	684.364 €	Uitgevoerd
A58	21867	Optimalisatie coll. Bosbeek, fase 1 - PS, PL en collector van As tot Gommerstraat (Opglabbeek).	Maaseik	1.788.680 €	Uitgevoerd
A58	21952	Optimalisatie coll. Bosbeek, fase 2 - deel A -Collector Gommerstraat tot Molenweg	Opglabbeek	2.118.271€	**Uitgevoerd**
A58	21953	Optimalisatie coll. Bosbeek, fase 3 - Collector Bergeindestraat	Maaseik	778.415 €	Uitgevoerd
A58	21954	Optimalisatie coll. Bosbeek, fase 4 - Schoolstraat tot Beemdstraat Opoeteren.	Maaseik	3.651.657€	**Uitgevoerd**
A58	22153	Aanleg RWA streng Venlosesteenweg en bouwen van overstort Van Eycklaan.	Maaseik	775.659€	TP goedgekeurd
A58	22157	Optimalisatie coll. Bosbeek, fase 2 - deel b - Collector Molenweg tot Bergeindestraat	Opglabbeek	1.691.123 €	In uitvoering
A59	21754	Pompstation en persleiding Aarledijk	Ravels	255.061€	Uitgevoerd; def. opgeleverd in 2012
A60	21041	KWZI Riemst - Millen-Elst	Riemst	337.558 €	TP goedgekeurd
A60	21042	PS + PL Briegden	Lanaken	330.727 €	**Uitgevoerd**
A61	20704	Collector Bachbeek	Voeren	1.308.303 €	**In uitvoering**
A61	20705	Collector Teuvenbeek	Voeren	543.411€	**TP goedgekeurd**
A62	20713	Collector Rutten - Ezelsbeek fase1 of plaatselijke zuivering	Tongeren	2.162.565 €	**Uitgevoerd**
A62	96344	Collector Mal-Sluizen	Tongeren	6.458.854 €	Uitgevoerd
A62	96345H	Collector Vreren - Nerem	Tongeren	5.256.480 €	Uitgevoerd
A63	20723	RWZI Voeren fase 1	Voeren	920.000 €	TP-fase, opmaak RUP
A63	20724	Collector Voer Fase 1	Voeren	2.285.930 €	TP goedgekeurd

A63	20725	Collector Voer Fase 2	Voeren	2.426.366 €	**TP fase**
A63	20726B	Riolering naar KWZI Voeren - Veurs	Voeren	998.593 €	Uitgevoerd
A64	20772	Collector Millenbeek	Riemst	1.463.785 €	Uitgevoerd
A66	22156	Optimalisatie transport van afvalwater in Rijkevorsel	Rijkevorsel	387.534 €	In uitvoering
A66	92670A	Collector naar RWZI Kinrooi	Kinrooi	745.748 €	uitgevoerd
A66	92670B	Collector naar RWZI Kessenich	Kinrooi	2.422.329 €	Uitgevoerd
A68	21602	Afkoppeling Wiemerbeek PS Kerkstraat	Maasmechelen	232.346 €	Uitgevoerd
A68	21828A	Afkoppeling industriezone Lanklaar (Dilsen) - deel 1 (kruispunt Bekaert/Nijverh)	Dilsen-Stokkem	214.930 €	Uitgevoerd
A68	21828B	Afkoppeling industriezone Lanklaar (Dilsen) - deel 2	Dilsen-Stokkem	2.157.255 €	**Uitgevoerd**
A68	21828C	Afkopp.industriezone Lanklaar deel3: langsheen deN75 Boslaan	Dilsen-Stokkem	236.879 €	In uitvoering
A69	20605RB	RWZI Kalmthout : nutriëntverwijdering - RWA-behandeling	Kalmthout	4.880.405 €	Uitgevoerd
A69	21269	RWZI Loenhout : bouwen biologische zuivering	Wuustwezel	103.463 €	Uitgevoerd
A69	21321	RWZI Tongeren : nutriëntverwijdering bouwen	Tongeren	4.154.250€	Uitgevoerd (opgeleverd nov 2012)
A69	21490	Renovatie Jos Verlindenstraat	Neerpelt	939.128 €	Uitgevoerd
A69	21560	Optimalisatie RWZI Bocholt - uitbreiding naar 6Q14	Bocholt	3.323.406 €	Uitgevoerd; oplevering juli 2011
A69	21600	Renovatie PS Deureindsedijk (Wuustwezel) + Collector Bleken (Wuustwezel en Kalmthout)	Wuustwezel	1.972.277 €	Uitgevoerd
A69	21601	Renovatie toevoercollector RWZI Overpelt	Overpelt	504.576 €	Uitgevoerd
A69	21677A	Renovatie persleiding Maatheide	Lommel	1.591.423 €	TP fase
A69	21751	Renovatie RWZI Brecht	Brecht	1.764.348 €	Uitgevoerd; opgeleverd begin 2010
A69	21752	Uitbreiding RWZI Essen	Essen	3.842.016 €	Uitgevoerd; opgeleverd begin 2010
A69	21753	Renovatie RWZI Merksplas	Merksplas	2.497.006 €	Uitgevoerd (opgeleverd in 2012)
A69	21872	Renovatie RWZI Eisden	Maasmechelen	5.453.231 €	Uitgevoerd (opgeleverd in 2012)
A69	22131	RWZI Hamont - renovatie	Hamont-Achel	2.756.705 €	**Uitgevoerd**
A69	22240	Vervanging collector Bredaseweg	Hoogstraten	1.679.620 €	**In uitvoering**
A69	22241	Vervanging collector Klinketstraat (Hoogstraten-Wortel)	Hoogstraten	141.550 €	**In uitvoering**
A69	22358	Afkoppelen Maarleloop, Straatloop, Heesdijkseloop	Ravels	390.067 €	**In uitvoering**
A69	22364	Collector Wijntuinstraat	Merksplas	2.036.736 €	**In uitvoering**
A70	21166	Optimalisatie overstort van project 93341	Hechtel-Eksel	1.003.762 €	Uitgevoerd
A70	21360	Optimalisatie overstort "Bomerstraat"	Peer	613.196 €	Uitgevoerd
A70	21868	Optimalisatie overstort RWZI Baarle-Nassau	Baarle-Hertog	113.974 €	Uitgevoerd

Heel wat projecten zijn recente jaren afgerond, waaronder de renovatie van 2 RWZI's (Eisden en Merksplas) en de uitbreiding van RWZI Tongeren met nutriëntenverwijdering. De bouw van RWZI Teuven is gepland voor 2014. De belangrijkste RWZI die in het Maasbekken nog dient gebouwd te worden is RWZI Voeren. Hiervoor werd in 2012 de opmaak van de RUP verder gezet. Als alles vlot verloopt zal het RUP goedgekeurd worden in najaar 2014. Bijhorende MER screeningsnota lag in april 2013 voor. Naast de bouw van de RWZI dienen ook nog de collectoren in Voeren aangelegd te

worden om het gescheiden afvalwater van ’s Gravenvoeren en St. Martensvoeren te verzamelen en te transporteren naar de zuiveringsinstallatie.

De Vlaamse Regering keurde op vrijdag 20 december 2013 het Investeringsprogramma 2015-2019 voor de optimalisatie van de bovengemeentelijke zuiveringsinfrastructuur in het Vlaamse Gewest goed. Dit Investeringsprogramma werd door VMM opgemaakt en medio september 2013 aan minister Joke Schauvliege voorgelegd. Door de goedkeuring wordt een bijkomend investeringsvolume van 250 miljoen euro of 142 investeringsprojecten in gans Vlaanderen ter uitvoering opgedragen aan nv Aquafin. Voor het Maasbekken betreft het 10 projecten ter waarde van 7.308.890,25 euro. Meer informatie over de verschillende bovengemeentelijke projecten vindt u op http://geoloket.vmm.be/saneringsinfrastructuur.

Tabel 2: overzicht het goedgekeurde Investeringsprogramma 2015-2019 voor de optimalisatie van de bovengemeentelijke zuiveringsinfrastructuur

Project nummer	Investerings-jaar	Omschrijving	Gemeente
23003	2015	Afkoppeling Kaulillerweg en debietsbeperkende maatregelen in ZG Bocholt.	Bocholt
22972	2015	Renovatie coll Opitter - RWZI Bree vanaf PS Carloweg tot PS Rorenweg.	Bree
22606	2015	Collector Over d'Aa (Essen)	Essen
23067	2015	RWZI Hoogstraten: renovatie slibontwatering	Hoogstraten
22625	2015	Collector Putsesteenweg-Cuylitshofstraat - (Kalmthout)	Kalmthout
23082	2015	Collector Kinderwelzijnstraat (Kalmthout)	Kalmthout
22341	2015	Afkoppeling parasitair debiet Opgrimbie - Fase1	Maasmechelen
22472	2015	Collector Opstal (Merksplas)	Merksplas
23003	2015	Afkoppeling Kaulillerweg en debietsbeperkende maatregelen in ZG Bocholt.	Peer
20725	2015	Collector Voer Fase 2	Voeren

Op 26 augustus 2013 werd het 1e kwartaalprogramma 2014 voor de aanleg en verbetering van gemeentelijke rioleringen, KWZI's en IBA's door de Vlaamse minister van leefmilieu, Joke Schauvliege, goedgekeurd. Op 4 september 2013 werd dit programma door de Vlaamse Milieumaatschappij aan de gemeenten en rioolbeheerders betekend.

De voorontwerpen van de projecten die op dit kwartaalprogramma zijn opgenomen, dienen uiterlijk op 4 juni bij de Vlaamse Milieumaatschappij ingediend te worden. Voor het Maasbekken betreft het negen projecten. Meer informatie over het subsidieprogramma en de projecten vindt u op http://geoloket.vmm.be/saneringsinfrastructuur.

Tabel 3 overzicht van het 1e kwartaalprogramma 2014 voor de aanleg en verbetering van gemeentelijke rioleringen

GIP nummer	Dossier-nummer	Omschrijving	Gemeente
17149	L214006	Kapelstraat	Bocholt
15474	L214035	Bilzerbaan N2	Lanaken
18041	L214013	Venlosesteenweg	Maaseik
18042	L214009	Pieter Geunsstraat en Weertersteenweg (deel)	Maaseik
16788	L214003	Looheuvelstraat, Collegestraat en Rijksweg (deel)	Maasmechelen
16994	L214019	J. Smeetslaan	Maasmechelen
15819	A214017	Sanering gebied Meerselsche Bergen en Meersel-Dreef en het oplossen van wateroverlast in de Meerselsche Bergen	Hoogstraten
17511	A214030	Aanleg van een nieuwe 2DWA-riolering in de Klaterstraat (vanaf Zwartbossen tot Gammel, N14), in Gammel N14 (vanaf Achtel tot kruispunt met Klaterstraat), deel van Achtel, Auwelijn, Bergsken (vanaf Auwelijn tot Kleine Gammel), Kleine Gammel (deel)	Rijkevorsel
17445	A214064	Aanleg van een nieuwe 2DWA-riolering in Noordheuvel vanaf nr. 28 tot aan kruispunt met Oud Gooreind en het deel Oud Gooreind vanaf Akkerveken nr 51 tot het kruispunt Oud Gooreind met Boterdijk.	Wuustwezel

A79: Beekherstelproject 'Landschapspark de Kevie' langs de Jeker

Initiatiefnemer: VMM

DB 2.3.10.Doortochten- en herinrichtingsproject van de Beek tussen de lintbebouwing van Vreren en Nerem (Deelbekken Jeker en Heeswater)

Initiatiefnemer: Provincie Limburg

In het kader van het Interreg project Aquadra werd voerde de Vlaamse Milieumaatschappij een beekherstelproject op de Jeker binnen het Landschapspark de Kevie (Tongeren) uit, terwijl provincie Limburg de Beek In Vreren-Nerem (Tongeren) herwaardeerde. Op zondag 10 maart 2013 werden beide projecten geopend voor het grote publiek.

Teneinde de natuurlijke hydromorfologische processen te herstellen werd in augustus 2011 gestart met de uitvoering van het beekherstel van de Jeker in ‘De Kevie’. Dit beekherstelproject paste goed in dit gebied gezien de ecologische waarde en bescherming van het landschapspark ‘de Kevie’ (habitatrichtlijngebied). Niet alleen werd de Jeker in zijn oorspronkelijke staat hersteld, óók verbeterde de structuur en de habitatkwaliteit in de waterlopen. Het gedempte deel van de Jeker en ook de gedempte meanders werden terug uitgegraven. Hierdoor werd de Blaarmolen opnieuw in verbinding gesteld met de Jeker. Er werden nieuwe bruggen geplaatst en het vismigratieknelpunt op de Oude Jeker werd aangepakt. De waterlopen die in de jaren ’60 waren uitgegraven, werden dan weer (gedeeltelijk) gedempt.

Door de verbinding tussen de Jeker met de vallei te vergroten én door het dempen van zijlopen en grachten kreeg het gebied opnieuw een natuurlijkere waterhuishouding met verhoogde bergingscapaciteit. Bescherming tegen wateroverlast werd als voorwaarde in het project opgenomen zodat de veiligheid tegen overstromingen in de bebouwde zones van Tongeren en omgeving zal verhogen. De Jeker werd 2 km langer en creëert zo opnieuw een natte vallei voor de vele planten en diersoorten in het natuurgebied. Door de aantakking van de Blaarmolen met de Jeker opnieuw te realiseren werd de Oude Jekerarm in de Kevie in januari 2013 door de Vlaamse Regering geklasseerd als een onbevaarbare waterloop van eerste categorie.

Een interessant inleidend filmpje over Aquadra en het project in de Kevie vindt u http://www.interregemrnews.eu/nl/nieuwsbrief (najaar 2012).

Figuur 4: Boven: herstelproject Jeker, met openleggen oude Jekerarm naar Blaarmolen. Rechts: Opening van de herinrichting van de Beek in Vrerem-Nerem (© VMM).

Herwaardering van de Beek in Vreren-Nerem.

In Vreren-Nerem waren geen collector en gescheiden riolering aanwezig, waardoor het rioleringswater in de Beek terechtkwam. Daarnaast was er het probleem van modderwater. Dit stroomde bij hevige regenval vanuit de hoger gelegen landbouwgebieden naar het centrum van Vreren-Nerem. Door de overwelvingen kon dit modderwater niet in de Beek stromen maar verzamelde het zich op de straten.

De concrete plannen bij Aquafin, Infrax en de stad Tongeren om een collector en gescheiden riolering aan te leggen in Vreren-Nerem boden de Provincie Limburg het ideale moment om ook de Beek opnieuw in te inrichten. Door de aanleg van het gescheiden stelsel kan het rioleringswater niet meer in de Beek stromen, maar via een collector naar de waterzuivering van Mal worden vervoerd. Hiermee verdween tevens ook de geuroverlast van het afvalwater in de Beek.

De tweede doelstelling was de herinrichting en opwaardering van de Beek met minder modderwater op straat en meer biodiversiteit in de Beek. Bij doortochtenprojecten wordt de waterloop in de dorps-of

stadskern heringericht en opgewaardeerd. De hermeandering van de Beek zorgde voor een betere structuur van de waterloop en zal na verloop van tijd ook voor een hogere biodiversiteit zorgen. Door het herinrichten en openleggen van de waterloop zal de Beek zijn plaats in het dorp terugkrijgen en wordt het contact tussen de omwonenden en de waterloop hersteld.

DB 2.3.10. Herinrichting benedenloop Kikbeek fase II te Maaswinkel (DB Kikbeek en Ziepbeek)

Initiatiefnemer: Provincie Limburg

Provincie Limburg startte in oktober 2013 met de uitvoering van het natuurproject “Herinrichting van de Kikbeek - fase 2” in Maasmechelen, afwaarts de Zuid-Willemsvaart. De uitvoering van “fase 1” gebeurde reeds verschillende jaren geleden en bestond uit het uitdiepen van de Kikbeek waardoor de afvoercapaciteit verbeterde en de overstromingskans in Maasmechelen verkleinde. Omwille van verschillende redenen kon er destijds geen werk gemaakt worden van de natuurlijke herinrichting ervan. De herinrichtingswerken van fase 2 gebeuren in samenspraak met Natuurpunt.

De reeds tijdens fase 1 uitgediepte Kikbeekbedding wordt nu uitgerust met een zomer- en een winterbedding. Het zomerbed (eigenlijke bedding) wordt verbreed en een trapvormig winterbed (accoladeprofiel) met een zachte helling wordt aangelegd op de rechteroever. De helling van de linkeroever blijft quasi ongewijzigd. Op bepaalde plaatsen wordt een plas-drassituaties nagestreefd. Om deze manier neemt de structuurvariatie van de Kikbeek toe met meer biotopen tot gevolg. De afgegraven gronden worden gebruikt in “Maasbempder Greend”, een voor natuurontwikkeling heringerichte grindplas in de nabije omgeving, om aldaar gebruikt te worden voor twee bijkomende natuurinrichtingswerken:

De werken kosten ongeveer 75.000 euro (incl btw) en worden gesubsidieerd door de Vlaamse Overheid.

Figuur 5: Herinrichting van de Kikbeek, opwaarts de monding (© Provincie Limburg)

4) Duurzaam omgaan met water

Dit thema heeft betrekking op o.a. een sluitend voorraadbeheer, duurzaam watergebruik en uitdagingen voor de drinkwatervoorziening.

Waterconserveringsproject in landbouwgebied te Kalmthout, Essen, Wuustwezel en Brecht.

Initiatiefnemer: Provincie Antwerpen, Kalmthout, Essen, Wuustwezel, Brecht, Agro|Aanneming, Regionaal Landschap De Voorkempen

Waterconservering en -berging zijn principes die niet enkel van belang zijn in verstedelijkte gebieden waar het percentage verharde oppervlakte reeds hoog is. Ook in het buitengebied zijn maatregelen hieromtrent nuttig en noodzakelijk.

Zo is het versneld afvoeren van water in landbouwgebied wijdverbreid. Perceelsgrachten en drainagebuizen zorgen voor een snellere ontwatering van landbouwpercelen wat, in normale omstandigheden, een betere bewerking en opbrengst tot gevolg heeft. Echter, in droogteperiodes en tijdens de winter blijven perceelsgrachten het water snel afvoeren. Deze versnelde afvoer kan een negatieve bijdrage leveren aan vermijdbare wateroverlast in benedenstroomse gebieden (bv. bij zomeronweer).

Om deze problematiek van verdroging en wateroverlast gezamenlijk aan te pakken hebben verschillende partijen en actoren hun schouders onder een waterconserveringsproject gezet. Op perceelsgrachten in de gemeenten Brecht, Kalmthout, Wuustwezel en Essen werden in 2012 en 2013 31 beheerbare stuwtjes, type overstortput, geplaatst. Door een uitgebreide sensibilisatie en communicatie van het Regionaal Landschap De Voorkempen hebben een 25-tal landbouwers zich voor dit project ingeschreven. Zij staan in voor de goede werking van de stuw en bepalen zelf de stuwhoogte. Om de betrokkenheid van landbouwers nog te vergroten werden de stuwtjes, via Agro|Aanneming, zelf door de deelnemers geplaatst. Niet enkel kan de landbouwer een bijdrage leveren aan het voorkomen van wateroverlast elders, hij/zij kan bij droogte zijn/haar economisch voordeel doen door het water langer in de perceelsgracht vast te houden. Op 4 locaties wordt het effect op grond- en oppervlaktewater gemonitord door middel van peilbuizen.

De investeringen werden gefinancierd door de provincie Antwerpen en de Vlaamse overheid via PDPO II As 2 (Inrichtingsmaatregelen in het kader van de kaderrichtlijn water – EU). De dienst Integraal Waterbeleid (DIW) van de provincie Antwerpen stond in voor de algemene coördinatie van het investeringsproject. Sensibilisatie en communicatie werden gesubsidieerd via Leader (Regionaal Landschap De Voorkempen). De gemeenten zorgen voor een beheervergoeding indien landbouwers een beheerfiche invullen . Daarnaast zijn ook Eco² en Boerenbond deelnemende partners. Eco² heeft een aantal Agrobeheergroepen opgericht waar de deelnemende landbouwers geregeld hun ervaringen kunnen delen en de resultaten kunnen bespreken. Samen met de beheervergoeding is op die manier de opvolging verzekerd. DIW staat in voor de verdere opvolging van de meetresultaten.

Figuur 6: Nieuw geplaatste stuw in een perceelgracht ter bevordering van waterconservering (© Provincie Antwerpen, Dienst Integraal Waterbeleid).

5) Voeren van een meer geïntegreerd waterbeleid

Dit thema heeft o.a. betrekking op een integrale aanpak van de waterketen, onderbouwing van het waterbeleid, een doorgedreven afstemming met de ruimtelijke ordening, meewerken aan een internationaal waterbeleid en –beheer.

Eindsymposium Interreg IVa project Aquadra

In het Maasbekken zijn er heel wat waterlopen die grensoverschrijdend met Wallonië en/of Nederland zijn. Om de samenwerking tussen de verschillende regio's voor het beheer van de Jeker, de Berwijn, de Geul en de Voer te verbeteren werd in 2009 het project Aquadra opgestart. Als geassocieerde partner was het bekkensecretariaat van het Maasbekken bij dit project betrokken.

De projectpartners ontwikkelden de afgelopen 3,5 jaar samen nieuwe werkinstrumenten en stemden het waterbeheer beter op elkaar af. Twaalf pilootprojecten in de vier zijrivieren van de Maas pakten de wateroverlast, de waterkwaliteit en het erosieprobleem aan. Op 13 september 2013 vond het eindsymposium van het Aquadra project plaats in het Gallo-Romeins museum in Tongeren. Tijdens dit symposium werden naast de verwezenlijkingen van het project ook de gebiedspecifieke uitdagingen voor de toekomst geschetst. Tevens werd de grensoverschrijdende samenwerking van de waterbeheerders in deze regio met de ondertekening van een toekomstgericht charter bestendigd . Door dit charter verbinden de partners er zich toe om blijven samen te werken in het gebied via een specifiek overlegplatform. Dit zal de uitwisseling van kennis, informatie en ervaringen bevorderen en leiden tot nieuwe gemeenschappelijke acties in het grensgebied. Dit charter werd mee ondertekend door de belangrijkste waterbeheerders (de Vlaamse Milieumaatschappij, Nederlandse provincie Limburg, provincie Luik, het Contrat de Rivière Meuse-Aval, Waterschap Roer en Overmaas en Belgisch provincie Limburg) en door gouverneur Reynders als voorzitter van het bekkenbestuur Maasbekken.

Het eindrapport van dit project en bijkomende informatie over Aquadra kan u vinden op: http://www.aquadra.eu/

Figuur 7: Bestuurders ondertekenden tijdens het eindsymposium als afsluiting van het interregproject het Aquadra charter om een toekomstige samenwerking in het gebied te waarborgen (© VMM).

Omvorming lokaal grensoverschrijdend overleg in het Maasbekken

Op het bekkenbestuur van 19 augustus werd een nota goedgekeurd omtrent de omvorming van de grensoverschrijdende stroomgebiedcomités met Nederland. Aangezien zowel vanuit Vlaanderen als Nederland de idee leefde dat de stroomgebiedcomités niet optimaal functioneerde, werd reeds in 2011 door de CIW beslist om deze comités in hun huidige vorm af te schaffen en het lokale grensoverschrijdend overleg via de bestaande structuren van het integraal waterbeleid te laten verlopen. Met de uitwerking van het wijzigingsdecreet Integraal Waterbeleid konden ook de omvorming van de stroomgebiedcomités tot flexibele grensoverschrijdende werkgroepen (werkgroep

GoW: Grensoverschrijdend Wateroverleg) onder het bekkenbestuur in Vlaanderen verder geconcretiseerd worden. Het hoofddoel van deze lokale werkgroepen is vooral het verder versterken van de grensoverschrijdende samenwerking met betrekking tot lokale, concrete of technische aangelegenheden met grensoverschrijdend belang, binnen het Europese kader van de Kaderrichtlijnwater en Overstromingsrichtlijn. Zo worden de drie vroegere stroomgebiedcomités in het Maasbekken opgevolgd door GoW Molenbeek-Mark, GoW Dommel-Thornerbeek en GoW Jeker-Geul. In deze laatste werkgroep wordt het overleg trilateraal met Wallonië en valt dit bijgevolg samen met het overlegplatform volgens het Aquadra charter. Tussen de regio's werd een beurtrol vastgelegd: Het bekkensecretariaat Maas staat in voor de praktische organisatie van de GoW en het voorzitterschap aan Vlaamse zijde.

Workshop grenzeloos water: een verkenning voor nieuwe grensoverschrijdende samenwerking

Initiatiefnemers: Bekkensecretariaat Maasbekken en Waterschap de Dommel

Het Bekkensecretariaat Maasbekken organiseerde samen met het Nederlandse Waterschap De Dommel op donderdag 5 december 2013 de bijeenkomst 'Grenzeloos Water'. Hierbij was het de bedoeling om een platform aan te bieden aan een brede tak van organisaties om nieuwe grensoverschrijdende samenwerkingen en projecten te verkennen binnen de verschillende aspecten van het integraal waterbeleid, al dan niet gelegen binnen de krijtlijnen van het nieuwe Interregprogramma Va.

De bijeenkomst werd bijgewoond door bijna 60 personen uit diverse organisaties en sectoren: beleidsmakers, waterbeheerders, gemeenten, onderzoeksinstellingen, natuursector en -administratie, landbouwsector en –administratie, rioolbeheerders en drinkwatersector.

Op het programma stond een toelichting over toekomstige Europese subsidies en meer bepaald ikv Interreg VA programma Nederland – Vlaanderen. Daarnaast werden vijf inspirerende sessies over innovatieve projecten getoond waaronder het gebruik van ecosysteemdiensten in scenario-afwegingen voor de aanleg van overstromingsgebieden (INBO), publieke participatie in het waterbeheer (watering De Dommelvallei), grondstoffen in de waterketen (Waterschap de Dommel) en over WEISS (VMM). Tot slot was er een interactief gedeelte waarbij zeven nieuwe ideeën werden besproken voor verdere grensoverschrijdende samenwerking: een initiatief om landbouwers te betrekken in het waterbeheer, een project om grensoverschrijdend vervuilingsbronnen in kaart te brengen en te koppelen aan waterkwaliteitsmodellering, een experiment om bomen in te schakelen als bekenkoelers, bufferzone en stimulans voor structuurvariatie, een forum om watersysteemkennis te vergroten en te verspreiden en een project om RWZI's als logistieke centra grondstofrecuperatie in te richten.

Een verslag met alle presentaties is terug te vinden op www.maasbekken.be.

Figuur 7: Brainstormsessies voor nieuwe grensoverschrijdende samenwerkingen tijdens de bijeenkomst Grenzeloos Water op 5/12/2014

Opstart integraal project Warmbeek

Initiatiefnemer: Bekkensecretariaat Maasbekken

Het bekkensecretariaat Maas wil samen met de actoren op het terrein integrale, gebiedsgerichte projecten opstarten met als doel alle problemen van het watersysteem integraal te benaderen en de te nemen maatregelen op elkaar af te stemmen. Bij integrale projecten wordt er rekening gehouden met het hele afstroomgebied (hoofdwaterloop en zijwaterlopen), met alle aspecten van het watersysteem (o.a. structuurkwaliteit, riolering, vismigratieknelpunten, waterkwantiteit,… etc.) en met alle betrokken instanties (administraties, middenveld, …). Deze integrale projecten zullen in eerste instantie in de speerpuntgebieden opgestart worden.

Het hoofddoel van het integraal project Warmbeek is het halen van de KRW doelen tegen 2015 (en ten laatste tegen 2021) op de Warmbeek. Dit betekent minstens een goede score voor de fysisch – chemische waterkwaliteit en de biologische parameters. De fysisch-chemische parameters zitten niet ver van de norm, terwijl de biologische parameters nog steeds ondermaats scoren. De focus zal dus liggen op enerzijds het reduceren van nutriënten in de waterlopen en anderzijds het optimaliseren van de structuurkwaliteit en stromingsvariatie ter ondersteuning van de gewenste soortengemeenschappen.

Er werden reeds acties geformuleerd in de huidige waterbeheerplannen voor de speerpuntgebieden (= beslist beleid). Doel is om deze acties mee te nemen binnen het project voor verdere afstemming, sturing en concrete uitvoering op korte termijn. Op basis van de gebiedsanalyse en de geïnventariseerde knelpunten wordt met de projectpartners naar bijkomende oplossingen gezocht (op korte termijn). Belangrijk is dat lopende initiatieven worden geïnventariseerd zodat er geen dubbel werk wordt verricht en hiermee afstemming kan gezocht worden. Een bijkomend doel van het integraal project is om win-win situaties na te streven i.k.v. (ruimtelijke) multifunctionaliteit en lopende initiatieven al dan niet opgestart vanuit het waterbeheer (instandhoudingsdoelstellingen, Transnationaal landschap Groote Heide,…). Tot slot dient het integraal project om het ontwerp van de gebiedspecifieke visie en het actieprogramma van de tweede generatie stroomgebiedbeheerplannen (2016-2021) voor het afstroomgebied van de Warmbeek bij te sturen.

De opstartvergadering werd door meer dan 20 personen van een tiental organisaties bijgewoond. Begin van de 2014 wordt de doelstellingennota en de doorlichting gefinaliseerd. Via een participatief proces wordt vervolgens het plan van aanpak vormgegeven. Het streefdoel is om in 2014-2015 een aantal acties uitgevoerd te hebben.

2.1.2 Speerpuntgebieden

Op 8 oktober 2010 stelde de Vlaamse Regering de stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas en het bijhorende maatregelenprogramma vast. Gezien de budgettaire middelen wil Vlaanderen hierin maximaal inzetten op de aangeduide speerpuntgebieden waarvan er twee in het Maasbekken gelegen zijn: voor Abeek (VL05-133) en Warmbeek (VL05-147) werd geen termijnverlening bij Europa aangevraagd en bijgevolg dienen deze waterlichamen tl in 2015 de doelen van de KRW te halen. Concreet werden er telkens 4 acties per speerpuntgebied aan gekoppeld (BVR2012: bijlage 1: SGBP_11-BVR10_1 tot 8).

Warmbeek

Voor de Warmbeek werd begin 2013 het overleg tussen VMM en stad Hamont-Achel inzake herinrichting van de benedenloop van de Warmbeek aan de Achelse Kluis door het bekkensecretariaat opnieuw opgestart. Dit werd door beiden partijen positief onthaald. In overleg met de betrokken partijen dienen verdere stappen genomen te worden wat betreft het ter beschikking stellen van de gronden voor het project.

Aquafin finaliseerde in 2013 een knelpuntenanalyse in het afstroomgebied van de Warmbeek teneinde overstortwerking van en verdunning in het rioleringsstelsel aan te pakken (SGBP_11-BVR10_6). Deze studie werd door VMM aan Aquafin via optimalisatieprogramma 2013 opgedragen (22876 Studie en sanering van overstorten op de Warmbeek). Hierbij werden 18 knelpunten geïnventariseerd, met 13 concrete actiepunten op korte termijn. Daarnaast is Aquafin in 2013 eveneens gestart met het bijsturen van de zuivering van afvalwater op RWZI Achel teneinde een verdere fosfaatreductie te bekomen. Daar de Prinsenloop net over de grens in de Warmbeek uitmondt heeft deze ingreep geen effect hebben op het Vlaamse oppervlaktewaterlichaam, maar wel op de Warmbeek in Nederland (Tongelreep), hetgeen past in een integrale visie van het waterbeleid.

Verder onderzocht VMM in 2013 de mogelijkheden om met beperkte ingrepen binnen de onderhoudsbestekken de structuurkwaliteit van de Warmbeek aanzienlijk te verbeteren ter ondersteuning van de KRW doelen. Het gaat over het oplossen van kleine vismigratieknelpunten, het aanleggen van grindbanken in de bedding als paaiplaats voor vissen en het gericht inbrengen van dood hout om structuur en stroomvariatie te verbeteren. Het is de bedoeling om dit in 2014 tot uitvoering te brengen.

Eind 2013 werd door het bekkensecretariaat Maasbekken het integraal project Warmbeek opgestart. Hiervan is het de bedoeling om met alle betrokken in het gebied de relevante knelpunten en bijhorende maatregelen verder te inventariseren en alle acties af te stemmen voor effectieve uitvoering op terrein (zie boven)

Abeek

Voor de Abeek hangt alles af van het project om de Abeek in haar oorspronkelijke bedding te leggen (huidige Lossing). De verschillende mogelijkheden en gevolgen hiervan op oppervlakte- en grondwater dienen grondig onderzocht te worden. Deze scenario-analyses liggen omwille van gebrek aan middelen echter stil. Het bekkensecretariaat organiseerde in 2012 wel een overleg om het beheer van de Abeek meer af te stemmen op ecologische voorwaarden. Hierdoor zullen er in de toekomst niet minder kruidruimingen gebeuren, maar wel meer gespreid in tijd en ruimte.

Net zoals voor de Warmbeek werd voor de Abeek een grondige doorlichting, inclusief drukanalyse, van de afstroomgebieden Abeek in 2013 opgestart. Op termijn zal ook deze doorlichting van het afstroomgebied voorgesteld worden aan lokale betrokken voor verdere kennisverdieping.

Het bekkensecretariaat startte in 2013 ook met het toetsen van mogelijke win-win situaties tussen speerpuntgebied Abeek, ontwerp van ruilverkavelingsplan Molenbeersel en de instandhoudingsdoelstellingen voor de Abeek en de Lossing. Het is cruciaal dat deze parallelle sporen met elkaar afgestemd worden en finaal elkaar versterken waar mogelijk.

Ook voor de Abeek onderzocht VMM in 2013 de mogelijkheden om met beperkte ingrepen binnen de onderhoudsbestekken kleine vismigratieknelpunten te saneren. Verdere uitwerking hiervan is in 2014 voorzien.

2.2 Aanpassing, schrapping of toevoeging van acties

In functie van de nood op het terrein en/of nieuwe ontwikkelingen kan het soms noodzakelijk zijn om acties uit het (deel)bekkenbeheerplan aan te passen of toe te voegen. Gezien het bekkenbeheerplan werd vastgesteld door de Vlaamse regering, moet er een strikte procedure gevolgd worden om aanpassingen aan acties uit het (deel)bekkenbeheerplan door te voeren. Hiertoe vormt het bekkenvoortgangsrapport het instrument. De aanpassingen worden steeds afdoende gemotiveerd.

2.2.1 Technische aanpassing van een actie

Er worden in dit bekkenvoortgangsrapport geen acties technisch aangepast.

2.2.2 Niet uitvoeren van een actie

In 2013 en begin 2014 liep zowel bij de Vlaamse waterbeheerders als de lokale waterbeheerders een evaluatie van de nog niet uitgevoerde acties in de huidige waterbeheerplannen (deel)bekkenbeheer- en stroomgebiedbeheerplannen te toetsen op hun blijvende relevantie. Relevante acties zullen meegenomen worden in het tweede stroomgebiedbeheerplan van de Maas (2016-2021). Acties die omwille van een gewijzigde situatie niet meer relevant zijn zullen met de nodige argumentatie volgend jaar geschrapt worden in het laatste bekkenvoortgangsrapport.

2.2.3 Toevoegen van een actie

Er worden in dit bekkenvoortgangsrapport geen bijkomende acties ingevoerd.

2.3 Toevoeging/aanpassing van afbakening overstromingsgebied of oeverzone

De toevoeging/aanpassing van de afbakening van een overstromingsgebied of oeverzone betekent dat een formele herziening van het bekkenbeheerplan nodig is, met inbegrip van openbaar onderzoek. De afbakening van een overstromingsgebied of oeverzone heeft immers gevolgen voor grondeigenaars, land- en bosbouwers en hangt samen met de financiële instrumenten van het decreet IWB. Bovendien kan er een impact zijn op de ruimtelijke planning.

Artikel 50 bis van het Decreet Integraal Waterbeleid van 18 juli 2003 voorziet echter de mogelijkheid om ook buiten de waterbeheerplannen overstromingsgebieden af te bakenen.

De procedure voor de tussentijdse afbakening van overstromingsgebieden is vastgelegd in het besluit Financiële Instrumenten via het wijzigingsbesluit van 30 maart 2012 (BS 09.05.2012).

Hiermee is het mogelijk om sneller overstromingsgebieden af te bakenen. Uit de globale CIW-evaluatie van de zware wateroverlast van november 2010 was immers gebleken dat er dringend nood is aan meer overstromingsgebieden om piekdebieten te kunnen opvangen in Vlaanderen.

In het Maasbekken werden in 2013 geen bijkomende overstromingsgebieden afgebakend.

3 Rapportering uit de structuren

3.1 Bekkenbestuur

Het bekkenbestuur van het Maasbekken vergaderde in 2013 op 30 mei 2013 en op 19 augustus 2013. De advisering van het optimalisatieprogramma 2015-2019 (zie verder) door het bekkenbestuur gebeurde in april 2013 via een schriftelijke ronde.

Tijdens de zitting van 30/5/2013 heeft het bekkenbestuur een aantal decretale taken (DIWB art. 27 § 2) afgewerkt:, advisering van de tweede Waterbeleidsnota en vaststelling van het bekkenvoortgangsrapport 2012. Tevens nam het bekkenbestuur het engagement aan voor het aanleveren van inhoudelijke input ikv het regioproces Deltaproject Limburgse Maas. Gezien de timing van dit proces werd de opdracht aan het bekkensecretariaat gegeven om ten gepaste tijden infosessies te organiseren, de opmerkingen te bundelen en 1 afgestemd advies over te maken.

In de zitting van 19 augustus werden de investeringsprogramma's van de provincies Limburg en Antwerpen, van VMM-Afdeling Operationeel Waterbeheer en van nv De Scheepvaart toegelicht door de betrokkenen en geadviseerd door het bekkenbestuur. Daarnaast werd ook de afsprakennota goedgekeurd die de omvorming van de oude grensoverschrijdende stroomgebiedcomités regelt naar flexibele werkgroepen grensoverschrijdende wateroverleg (GOW) onder het bekkenbestuur.

In 2013 werden ook de eerste ontwerpdocumenten in verband met de opmaak van het volgende stroomgebiedbeheerplan voor de Maas besproken en goedgekeurd door het bekkenbestuur. Zo werden de bekkenspecifieke visie, het voorstel van speerpuntgebieden en een eerste versie van de maximale actielijst voorgelegd in 2013. Op 19 augustus 2013 werd de geprioriteerde maximale actielijst door het bekkenbestuur goedgekeurd. Tot slot werd tijdens deze zitting de nieuwe conceptnota van de Vlaamse Regering omtrent signaalgebieden toegelicht en werd aan het Bekkensecretariaat de opdracht gegeven om nog in 2013 een integraal project voor speerpuntgebied de Warmbeek op te starten.

Het overleg van 19 augustus was het laatste bekkenbestuur in de huidige vorm.

Voor 2013 zijn binnen het bekkenbestuur van het Maasbekken de volgende adviezen behandeld:

- Waterbeleidsnota

Het bekkenbestuur focuste in dit advies op die zaken, die van belang zijn voor het Maasbekken, maar er werden ook opmerkingen met een algemene draagwijdte gegeven. Het Bekkenbestuur keurde de krachtlijnen van de tweede waterbeleidsnota goed en staat achter de aanvullingen op de eerste waterbeleidsnota.

- Optimalisatieprogramma

Op het bekkenbestuur van het Maasbekken van 30/05/2013 werd het optimalisatieprogramma 2015-2019 van de VMM voor de bovengemeentelijke zuiveringsinfrastructuur geadviseerd waarin aan de VMM werd gevraagd om bij de selectie van projecten voor opname in het (op te dragen gedeelte van het) OP rekening te houden met de hieronder voorgestelde prioritering. De voorgestelde prioritering van de projecten (zie Tabel 4) omvat een rangorde van de projecten.

Deze voorgestelde prioritering en de bijhorende aandachtspunten vloeien voort uit een toetsing van de projecten aan het door het bekkenbestuur Maasbekken goedgekeurde bekkenbeheerplan in

combinatie met een aantal andere bedenkingen. In de praktijk is de prioritering het resultaat van een toetsing van de milieu-impact van de projecten gevolgd door een pragmatische toetsing van de projecten). Dit gebeurde aan de hand van een algemene methodiek[1] toepasbaar voor alle bekkens. Zo worden bij de milieu-impacttoetsing 4 thema's gehanteerd: overstromingsgebieden, ecologisch waardevolle waterlopen en gebieden, waterbodems, water voor de mens.

Tabel 4: De eerste 10 projecten binnen de rangorde in de projectenkorf

Project-nummer	Project-omschrijving	Zuiveringsgebied	Raming kostprijs	Type project	Rangorde
20725	Collector Voer Fase 2	Voeren	2.940.726,58	Collector	**9**
22356	Afkoppelen grachten Rodenrijt (Hamont-Achel)	Achel	1.966.998,07	afkoppeling en sanering	**8**
22604	Optimaliseren overstorten Collector Bosbeek fase 1 (As)	As	60 000	Optimalisatie Project (OSn)	**7**
22971	Afkoppeling Breeërstadsbeek	Bree	1.383.333,00	afkoppeling en sanering	**6,5**
22795	Strategische RWA leiding Loogheuvelstraat (fase 2 van 21817 PS Heirstraat)	Dilsen	1.267.578,90	RWA	**6**
22793	Strategische RWA Boomestraat (Peer)	Peer	755.164,85	strategische RWA	**6**
22970	Afkoppelen Hongerbeek (Bree)	Bree	1.356.136,00	afkoppeling en sanering	**5,5**
22613	Collector Meerleseweg-Groot Eyssel (Hoogstraten)	Hoogstraten	3.233.000,00	Collector	**5,5**
22612	Afkoppelen H. Dunantstraat	Lanaken	751.853,74	Afkoppeling	**5,5**
22648	Strategische RWA leiding De Motten (Tongeren)	Tongeren	1.029.844,95	optimalisatie project	**5**

Daarnaast vroeg het Bekkenbestuur in haar advies:

Gelet op de recente ervaringen bij de bespreking van de technische plannen vraagt het bekkenbestuur aan Aquafin om bij projecten waar fietspaden voorzien worden en hierdoor ruimte voor grachten verdwijnt, dit reeds bij het ontwerp van de technische plannen en in de bespreking met de gemeentes aan te kaarten; Dit is nodig zodat in de ontwikkeling van het voorontwerp zoveel mogelijk rekening gehouden wordt met het behoud van grachten en/of de aanleg van nieuwe grachten.

[1] Advies OP door de bekkenbesturen. Handleiding (CIW & VMM, 2008)

- Investeringsprogramma's waterbeheerders

Op 19/08/2013 werden de investeringsprogramma's van de volgende waterbeheerders voorgesteld en geadviseerd door het bekkenbestuur. Het betrof de investeringsprogramma's van:

- VMM, Afdeling Operationeel Waterbeheer
- nv De Scheepvaart
- Provincie Antwerpen
- Provincie Limburg

Het bekkenbestuur adviseerde hierbij om de acties ter ondersteuning van de speerpuntgebieden en in het kader van hoogwaterbescherming, die nog niet zijn opgenomen op een investeringsprogramma prioritair aan te pakken.

- Aan de betrokken waterbeheerders binnen de huidige speerpuntgebieden (in eerste instantie VMM en nv De Scheepvaart maar ook provinciebesturen en wateringen die waterlichamen beheren stroomopwaarts speerpuntgebieden) wordt gevraagd om de komende jaren de nodige prioriteit te geven aan investeringen die leiden tot een verbetering van de waterkwaliteit en biologische toestand van deze waterlichamen tegen 2015 in het kader van de beoogde doelstellingen van de KRW. Bijkomend werd reeds gevraagd om bij de samenstelling van meerjarenprogramma's rekening te houden met de voorgestelde speepuntgebieden voor de planperiode 2016-2021.
- Het bekkenbestuur vraagt aan VMM-AOW, nv de Scheepvaart, de provinciebesturen en de wateringen om verder werk te maken van de actiepunten naar aanleiding van de wateroverlast van november 2010. Belangrijke waterlopen zijn in dit opzicht oa. de Bosbeek/Witbeek en de Voer.

- Technische Plannen van Aquafin

Gezien de adviesfrequentie van de TP en gezien het bekkenbestuur slechts 2 (tot 3) keer per jaar samenkomt, werd het bekkensecretariaat gemandateerd om de advisering uit te voeren van de technische plannen van Aquafin. Het bekkensecretariaat bereidt deze adviezen voor in overleg met het ambtelijk bekkenoverleg.

Er werden in 2013 7 technische plannen geadviseerd door het ambtelijk bekkenoverleg:

Tabel 5: Geadviseerde technische plannen van Aquafin in 2013

Projectnr.	Projectomschrijving	Gemeente	Datum en advies ABO
22.609	Collector Kalmthoutsesteenweg	Essen	18/03/2013: Voorwaardelijk gunstig
22.645	Afkoppelingen parasitair debiet Opgrimbie - fase 2 Kerkstraat	Maasmechelen	18/03/2013: Voorwaardelijk gunstig
22.649	Collector Hoevestraat, Merksplas	Merksplas	18/03/2013: Voorwaardelijk gunstig
22.341	Afkoppeling parasitair debiet Opgrimbie – fase 1, Maasmechelen	Maasmechelen	18/03/2013: Voorwaardelijk gunstig
22.884	Vervangen persleiding Koekhoven	Rijkevorsel	27/06/2013: gunstig
20.705	Collector Teuvenbeek	Voeren	26/09/2013: Voorwaardelijk gunstig
22.849	KWZI Remersdaal	Voeren	26/09/2013: gunstig

3.2 Bekkenraad

De vergadering van de bekkenraad vond plaats op 17/05/2013 te Tongeren. Op de agenda stond de advisering van het bekkenvoortgangsrapport 2012 en de waterbeleidsnota volgens artikel 29 §2 van het decreet integraal waterbeleid. Het bekkenvoortgangsrapport werd gunstig geadviseerd zonder bijkomende opmerkingen. De bekkenraad besloot om geen advies op de waterbeleidsnota uit te brengen. Daarnaast werd de opmaak van de 2e generatie stroomgebiedbeheerplannen besproken met een stand van zaken van de maximale actielijst, de visietekst met het voorstel van aanduiding van speerpuntgebieden en aandachtsgebieden. Tot slot volgde een toelichting over het herstelproject van de Jeker in Tongeren door VMM met een terreinbezoek.

3.3 Ambtelijk bekkenoverleg en permanente kern bekkensecretariaat

Het ambtelijk bekkenoverleg vergaderde op 18/03/2013, 15/05/2013, 27/06/2013, 07/08/2013, en 26/09/2013.

In de mate van het mogelijke werden de ABO's met gelijkaardige agenda zowel in Antwerpen als in Hasselt georganiseerd maar met telkens een gebiedspecifieke invulling, teneinde tegemoet te komen aan de uitgestrektheid van het Maasbekken.

Alle decretale punten die op het bekkenbestuur werden voorgelegd werden voorbereid in het ambtelijk bekkenoverleg (advisering tweede waterbeleidsnota, advisering investeringsprogramma's van de waterbeheerders, advisering optimalisatieprogramma 2015-2019, ontwerp bekkenvoortgangsrapport 2012). Het ABO adviseerde ook 7 technische plannen van Aquafin in 2013.

Net zoals in 2012 was een belangrijk wederkerende agendapunt in 2013 het ontwerp van de gebiedspecifieke visie voor het bekkenspecifieke deel van het volgende stroomgebiedbeheerplan voor de Maas (2016-2021) met een voorstel van aanduiding van speerpunt- en aandachtsgebieden. Naar aanleiding hiervan werden er in 2013 opnieuw toelichtingen gegeven op het ABO om telkens de huidige en toekomstige projecten alsook de knelpunten en aandachtspunten vanuit de verschillende instanties te kennen. Naast de opmaak van de visie werd binnen het ABO gewerkt aan de maximale actielijst ter ondersteuning van de scenario-analyses voor het tweede stroomgebiedbeheerplan.

Ook de nota voor de afstemming van het grensoverschrijdende overleg die die doorstart van de vroegere stroomgebiedcomités regelt werd binnen het ABO voorbereid vooraleer te agenderen op het bekkenbestuur van 19/8/2013. Tot slot kwam ook het doortochtenproject in 's Gravenvoeren op het ABO van 26/9/2013 aan bod.

3.4 Waterschappen

Gezien de waterschappen door de wijzigingen van het decreet zijn opgeheven (zie hoofdstuk 5), kwamen deze in 2013 niet meer samen.

4 Opstap naar 2de generatie stroomgebiedbeheerplannen – bekkenspecifiek deel

Openbaar onderzoek waterbeheerkwesties, tijdsschema en werkprogramma

Tussen 19 december 2012 en 18 juni 2013 lagen enkele voorbereidende documenten van de stroomgebiedbeheerplannen in openbaar onderzoek. Ook het bekkenbestuur formuleerde een advies.

- Het tijdschema en werkprogramma voor de opmaak van de tweede generatie stroomgebiedbeheerplannen

De CIW onderzocht de opmerkingen en adviezen, verwerkte ze in een overwegingsdocument (CIW 12 oktober 2013) en neemt de opmerkingen en adviezen in aanmerking bij de verdere voorbereiding van de stroomgebiedbeheerplannen.

- De waterbeheerkwesties geïntegreerd in de tweede waterbeleidsnota (incl. waterbeheerkwesties)

Op 20 december 2013 keurde de Vlaamse Regering de tweede waterbeleidsnota (incl. waterbeheerkwesties) goed. De definitieve tekst en het overwegingsdocument opgesteld naar aanleiding van het openbaar onderzoek zijn te raadplegen via www.integraalwaterbeleid.be.

Opmaak bekkenspecifieke delen tweede generatie stroomgebiedbeheerplanen

In 2013 werd volop verder gegaan met de voorbereiding van de bekkenspecifieke delen van de tweede generatie stroomgebiedbeheerplannen. Er is gestart met het uitschrijven van de teksten voor de bekkenspecifieke delen. Voor elk hoofdstuk wordt hiertoe een sjabloon uitgewerkt door een pilootbekken. Dit wordt ook telkens uitgebreid afgetoetst en afgestemd met de overeenstemmende hoofdstukken op stroomgebiedniveau. Daarna volgt het uitwerken van de teksten voor de 11 bekkens.

Er is door de bekkenstructuren ook gewerkt aan de opmaak van de actielijsten en de bekkenspecifieke visies.

- Maximale actielijsten: In de eerste jaarhelft werd voor elk bekken een maximale actielijst opgemaakt. Deze lijst geeft een overzicht van alle acties die (op langere termijn) nodig zijn om de goede toestand te behalen voor alle Vlaamse waterlichamen in het bekken. Deze lijst omvat dus ook acties voor de volgende planperiodes. Vervolgens werden deze acties geprioriteerd door de bekkenbesturen, waardoor een suggestie werd gedaan voor acties in de periode 2016-2021. Hierna volgde een budgetcontrole door de initiatiefnemers. De actielijsten die op deze manier bekomen werden dienen als input voor de scenario-analyses.
- Bekkenspecifieke visie: de bekkenspecifieke visie, waarvoor in 2012 de eerste aanzet werd gegeven, werd verder uitgewerkt en besproken binnen de bekkenstructuren.

Aanduiding speerpuntgebieden en aandachtsgebieden

Momenteel is er in Vlaanderen nog bijna geen waterlichaam dat de goede toestand bereikt heeft. Omdat het met de beschikbare budgettaire middelen niet mogelijk is om de goede toestand voor alle Vlaamse oppervlaktewaterlichamen te behalen tegen 2021, werd er voor geopteerd om, net als bij de vorige generatie stroomgebiedbeheerplannen, te werken met speerpuntgebieden. Dit zijn Vlaamse oppervlaktewaterlichamen waar de goede toestand niet ver af is, en waar het, mits gerichte inspanningen, mogelijk wordt geacht om de goede toestand te behalen tegen 2021. Voor het Maasbekken werden de Warmbeek, de Abeek, de Lossing, de Bosbeek en het Merkske als speerpuntgebied aangeduid. Nieuw is dat nu ook aandachtsgebieden werden aangeduid. Aandachtsgebieden zijn afstroomgebieden van Vlaamse oppervlaktewaterlichamen waar een significante kwaliteitsverbetering vooropgesteld wordt om na 2021 de goede toestand te halen of gebieden waar een beduidende gebiedsspecifieke dynamiek aanwezig is of voorzien wordt. Voor het Maasbekken gaat het om de Vlaamse waterlichamen Dommel, Itterbeek I en II, de Maas I+II+III, de Berwijn, de Mark en de Weerijs.

In de afbakening van speerpunt- en aandachtsgebieden worden enkel de Vlaamse oppervlaktewaterlichamen in rekening gebracht. Het is mogelijk dat bepaalde lokale waterlichamen eveneens de goede toestand kunnen bereiken mits gerichte inspanningen, maar deze krijgen niet het statuut van speerpunt- of aandachtsgebied.

5 Overzicht relevante beleidsbeslissingen en –documenten

Decreet Integraal Waterbeleid gewijzigd

Op 19 juli 2013 **bekrachtigde de Vlaamse Regering de wijzigingen aan het decreet Integraal Waterbeleid**. Het gewijzigde decreet werd op 1 oktober 2013 gepubliceerd in het Staatsblad. Het decreet Integraal Waterbeleid dateert van 2003 en vormt het juridisch kader voor het Vlaamse waterbeleid. Het regelt onder meer de planning, het overleg en de te volgen procedures voor het integraal waterbeleid en het bevat specifieke beleidsinstrumenten zoals de watertoets.

Het gewijzigde decreet vermindert de planlast, optimaliseert het overleg, vereenvoudigt de procedures en bevordert de afstemming met andere regelgeving. De decreetswijziging houdt ook rekening met aanbevelingen uit de resolutie van het Vlaams Parlement over het beheersen van wateroverlast (7 juli 2011) en voert een nieuwe informatieplicht in. Dankzij de informatieplicht zullen kandidaat kopers en huurders duidelijk geïnformeerd worden over de ligging van onroerend goed in overstromingsgevoelig gebied.

Minder planlast

De planningscycli op bekken- en stroomgebiedniveau worden in elkaar geschoven. In plaats van twee stroomgebiedbeheerplannen, 11 bekkenbeheerplannen en een 100-tal deelbekkenbeheerplannen, is er voortaan één stroomgebiedbeheerplan voor de Schelde en één voor de Maas met 11 bekkenspecifieke delen.
De waterbeheerkwesties, een voorbereidend document voor de stroomgebiedbeheerplannen, wordt geïntegreerd in de waterbeleidsnota van de Vlaamse Regering.
Het jaarlijks wateruitvoeringsprogramma vervangt de huidige 11 bekkenvoortgangsrapporten en maakt meer flexibiliteit in de planning en de uitvoering van de stroomgebiedbeheerplannen mogelijk.

Doeltreffender overleg

Om de slagkracht en de coördinerende rol van de bekkenbesturen te verhogen en de betrokkenheid van de lokale waterbeheerders te versterken, wordt het overleg op deelbekkenniveau in het bekkenniveau geïntegreerd. De waterschappen als afzonderlijke overlegstructuren worden afgeschaft. De waterschapsecretariaten worden in de bekkensecretariaten geïntegreerd.

Het bekkenbestuur wordt opgesplitst in een algemene bekkenvergadering en een bekkenbureau. De lokale besturen worden via de algemene bekkenvergadering rechtstreeks in het bekkenbestuur vertegenwoordigd. Het bekkenbureau stuurt het bekkensecretariaat aan, bereidt de documenten voor en organiseert gebiedsgericht en thematisch overleg. De algemene bekkenvergadering volgt het werk van het bekkenbureau op en bekrachtigt het. Beide organen worden voorgezeten door de provinciegouverneur en ondersteund door het bekkensecretariaat.

Informatieplicht over de ligging in overstromingsgevoelig gebied

Een belangrijk nieuw instrument in de aanpak van wateroverlast is de verplichting om kandidaat kopers en huurders te informeren of de grond of woning al dan niet in overstromingsgevoelig gebied ligt. In de overstromingsgevoelige gebieden gelden vaak specifieke bouwverplichtingen of –beperkingen. Dankzij de informatieplicht kan de kandidaat-koper of kandidaat-huurder weloverwogen beslissingen nemen en worden onaangename verrassingen vermeden.
De informatieplicht geldt ook voor vastgoed in afgebakende overstromingsgebieden en afgebakende oeverzones en wordt via een waterparagraaf opgenomen in vastgoedaktes.

Vervolgtraject signaalgebieden

In de aanpak tegen wateroverlast keurde de Vlaamse Regering op 29 maart 2013 een ***conceptnota signaalgebieden*** goed. De conceptnota volgt uit de korte termijnactie signaalgebieden van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Signaalgebieden zijn nog niet ontwikkelde gebieden met een harde bestemming, maar nuttig voor het watersysteem onder andere dankzij het waterbergend vermogen ervan. De signaalgebieden werden aangeduid in de bekkenbeheerplannen.

Via de conceptnota kreeg de CIW de opdracht om per signaalgebied een **voorstel tot verdere aanpak** voor te leggen aan de Vlaamse Regering. Als de ontwikkeling van het signaalgebied een negatief effect heeft op het watersysteem en/of er een hoge kans op overstromingen is, zullen bijkomende maatregelen voorzien worden of zal een nieuwe functionele invulling (eventueel herbestemming) voor het gebied voorgesteld worden. Voor de 68 signaalgebieden die al door de bekkenbesturen getoetst werden, zullen de voorstellen tegen eind 2013 aan de Vlaamse Regering voorgelegd worden.

Eveneens in uitvoering van de conceptnota signaalgebieden, bereidde de CIW een ontwerp van **omzendbrief** voor. De omzendbrief bevat zowel richtlijnen voor de vergunningverlener en planopmakende overheden die verantwoordelijk zijn voor de toepassing van de watertoets, als richtlijnen voor de waterbeheerders die advies verlenen in het kader van de watertoets. De richtlijnen maken telkens een onderscheid tussen de signaalgebieden waarvoor de Vlaamse Regering al een vervolgtraject heeft goedgekeurd en de signaalgebieden waarvoor dit nog niet het geval is.

Nieuwe gewestelijke stedenbouwkundige verordening hemelwater goedgekeurd

De Vlaamse Regering heeft op 5 juli 2013 een nieuwe gewestelijke stedenbouwkundige verordening over hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater definitief goedgekeurd.

De nieuwe verordening is een aanzienlijke verstrenging van de huidige regelgeving:

- Elke constructie of verharding groter dan 40m² zal aan de verordening moeten voldoen.
- De meeste constructies zullen over een infiltratievoorziening moeten beschikken.
- Nieuwe gebouwen en woningen groter dan 100m² zullen een hemelwaterput van minimum 5.000 liter moeten voorzien. Dat is aanzienlijk groter dan de 3.000 liter die momenteel als minimum geldt. Voor percelen kleiner dan 250m² wordt een uitzondering gemaakt en bij beperkte uitbreiding en verbouwing is geen nieuwe put vereist.
- Bij nieuwe verkavelingen zullen collectieve infiltratievoorzieningen verplicht worden.

De beslissing is sinds januari 2014 van kracht. Ze werd op 8 oktober 2013 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. De strengere hemelwaterverordening kadert in de globale CIW-evaluatie overstromingen 2010 (GEOS) en de resolutie wateroverlast van het Vlaams Parlement. Ze werd voorbereid binnen de werkgroep Waterzuivering van de CIW. Een informatiebrochure over de nieuwe verordening is in voorbereiding.

U kunt de tekst van de verordening raadplegen via de website van Ruimte Vlaanderen.

6 Aanbevelingen

1) Handhaving als het sluitstuk van een goed beleid.

Om de waterkwaliteit van onze waterlopen te beschermen zijn reeds verschillende regels in allerhande wetgeving ingebouwd. Denk maar aan regelgeving omtrent de milieuvergunning, het rioleringsstelsel of de te respecteren afstand tot de waterlopen bij bemesting of pesticidengebruik. Voor het correct naleven van deze regels is in aanvulling op het sensibilisatie- en stimuleringsbeleid, een effectieve en efficiënte handhaving nodig. Een uitgekiend handhavingsbeleid kan kostenefficiënt zijn, treft enkel de overtreders en vermijdt allerhande juridische procedures of bijkomende acties ter bescherming van de waterkwaliteit.

Specifiek voor het Maasbekken hebben de waterlopen te kampen met eutrofiëring waarvoor de grootste druk afkomstig uit de landbouwsector. Om de inspoeling van nutriënten in waterlopen te reduceren kan in de eerste plaats ingezet worden op de handhaving van de afstandsregels die zowel in het decreet IWB als in het mestdecreet zijn opgenomen. Een belangrijke rol is hierbij weggelegd voor Vlaamse Landmaatschappij en Mestbank, maar evenzeer voor andere betrokkenen zoals waterbeheerders, Milieu-inspectie, de gemeenten, lokale politie. Een koppeling tussen de milieuhandhaving en het randvoorwaarden systeem dient hierbij geoptimaliseerd worden.

Op terrein is echter vaak niet duidelijk waar de bevoegdheden liggen voor milieuhandhaving. Duidelijke afspraken en procedures omtrent bevoegdheid, meldingen of normoverschrijdingen bij metingen van waterkwaliteit, verder te volgen maatregelen en afhandeling van concrete acties dienen kenbaar gemaakt te worden onder alle betrokkenen. Ook de landbouwadministratie en -sector zijn vragende partij voor een effectieve handhaving van de milieuwetgeving.

Het bekkenbestuur van het Maasbekken vraagt aan de CIW en haar partners om een voorstel (protocol) uit te werken en kenbaar te maken met het oog op een efficiënte handhaving van de bestaande regelgeving en dus de bescherming van de watersysteem. Hierbij moeten taakverdeling en procedures voor alle partijen duidelijk zijn, zodat milieuhandhaving voor ons watersysteem effectief wordt. De mogelijke tekorten in de handhaving moeten worden geïnventariseerd en geremedieerd. Door de bestaande verplichtingen beter te laten respecteren, kan de nood aan bijkomende maatregelen wellicht beperkt worden. Dit kan leiden tot een win-winsituatie voor zowel de aangelanden als de waterbeheerder. Tevens vraagt het Bekkenbestuur van het maasbekken dat betrokken administraties en sectoren werken aan een doorgedreven sensibilisering omtrent de regelgeving.

2) Speerpuntgebieden in actie!

Op 8 oktober 2010 stelde de Vlaamse Regering de stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas en het bijhorende maatregelenprogramma vast. Gezien de budgettaire middelen wil Vlaanderen hierin maximaal inzetten op de aangeduide speerpuntgebieden waarvan er twee in het Maasbekken gelegen zijn voor het halen van de goede ecologische toestand op korte termijn: voor Abeek en Warmbeek werd geen termijnverlenging bij Europa aangevraagd en bijgevolg dienen deze waterlichamen tl in 2015 de doelen van de KRW te halen. Het bekkenbestuur van het Maasbekken hecht hieraan dan ook veel belang, maar is gezien de timing ongerust over de tot nu toe behaalde resultaten. Voor deze gebieden ontbreekt echter de voortgang door absenteïsme van enerzijds een gecoördineerde werking en anderzijds de nodige budgetten. Om te voldoen aan de vooropgestelde doelstellingen zullen bijkomende budgetten en middelen op zeer korte termijn moeten vrijgemaakt worden en vervolgens efficiënt en gericht ingezet moeten worden. Het bekkenbestuur Maasbekken

vraagt aan de bevoegde minister, de CIW, de waterbeheerders en andere actoren om constructief mee te werken en de nodige inspanningen te leveren teneinde de speerpuntgebieden geen dode letter te laten blijven.

3) Grensoverschrijdend overleg omtrent waterkwaliteit

Het bekkenbestuur van het Maasbekken waarschuwt voor een te lakse houding vanuit Vlaanderen bij waterlopen die grensoverschrijdend gevoed worden voor het halen van de KRW doelen in Vlaanderen. In het Maasbekken betreft dit o.a. Gemeenschappelijke Maas, Berwijn en Jeker. Specifiek worden Maas en Berwijn momenteel niet als speerpuntgebieden gesuggereerd voor de tweede plancyclus, hoewel deze waterlopen wel degelijk de potentie hebben een speerpuntgebied te zijn: biologische parameters scoren reeds behoorlijk goed, geen vismigratieknelpunten meer, voldoende structuur (en herstel mogelijk), win win met IHD. Om effectief als Vlaamse speerpuntgebied in aanmerking te komen (i.e. efficiënte inzet Vlaamse middelen voor halen KRW doelen) dienen inspanningen naar waterkwaliteit eerst in Wallonië (en Frankrijk) te gebeuren. Het bekkenbestuur vraagt dat vanuit Vlaanderen (regeringsniveau, CIW, IMC…) hier de nodige initiatieven worden genomen om deze waterkwaliteitsproblematiek met het Waals Gewest (en Frankrijk) aan te kaarten i.k.v. de Europese verplichtingen. Indien de waterkwaliteit opwaarts Vlaanderen niet verder verbetert, komen deze waterlopen niet in aanmerking voor het halen van de KRW doelen. Een belangrijk uitgangspunt en voorwaarde is dat de Waalse waterbeleid en –beheer dezelfde doelen nastreeft.

4) Herwaardering grachten

In het kader van de advisering van de Technische Plannen binnen het ambtelijk bekkenoverleg, werd meermaals gediscussieerd over de grachten- en infiltratieproblematiek, én het gebrek aan mogelijkheden en middelen om in het buitengebied bij wegenis- en rioleringswerken de wegbermen en grachten te behouden en/of te herwaarderen. Bij de (her)aanleg van openbaar domein dienen in de eerste plaats zoveel mogelijk onverharde randzones gecreëerd of minstens bewaard te worden voor infiltratie. De huidige natuurlijke infiltratiezones via wegbermen en de grachten voor buffering verdwijnen nu vaak bij rioleringswerken waardoor het regenwater wordt afgevoerd naar de waterlopen. Infiltratie is nochtans de eerste stap, gevolgd door het bufferen in grachten. Door verhoogde infiltratie zijn ook minder groter buffervolumes nodig. Bovendien hebben deze zones tussen weg en gracht een positief effect op zowel grondwaterkwantiteit als de waterkwaliteit door de afbraakprocessen die plaatsvinden in de bovenste bodemlagen (zelfzuiverend effect).

Het bekkenbestuur wenst erop te wijzen dat deze maatregelen een uitermate belangrijk element zijn in de drietrapsstrategie ‘vasthouden-bergen-afvoeren’ en vraagt dat bij heraanleg van openbare domeinen hier effectief rekening mee wordt gehouden. Deze problematiek zal in het kader van de klimaatverandering én de toenemende verharding in Vlaanderen in de toekomst relevanter worden.